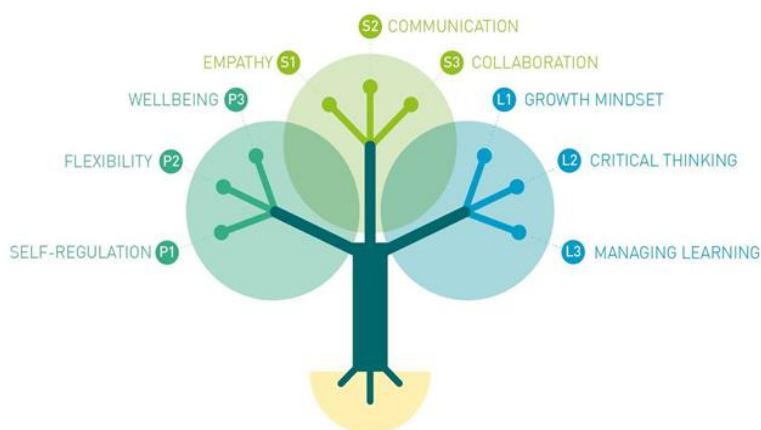

Scenariusze Lekcji

Stworzone przez 6 szkół w ramach projektu ERASMUS+
Pozytywna dyscyplina w szkołach europejskich
2023-1-HU01-KA220-SCH-000156486

Więcej informacji: <https://positivediscipline.eu/>

Erasmus+

Co-funded by
the European Union

Projekt Finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i poglądy Unii Europejskiej lub Fundacji Publicznej Tempus. Ani Unia Europejska, ani organ przyznający pomoc nie mogą być za nie pociągnięte do odpowiedzialności.

SPIS TREŚCI

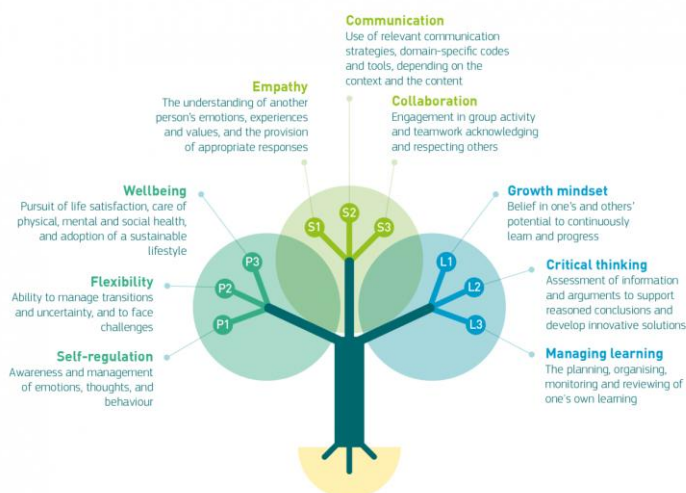
Wprowadzenie	4
LEKCJA nr 1 Zadania w klasie	5
LEKCJA nr 2 Co to są rutyny?	7
LEKCJA nr 3 Tworzenie lub poprawianie rutyn w klasie	9
LEKCJA nr 4 Umowy współpracy w klasie I.	11
LEKCJA nr 5 Umowy współpracy w klasie II.	12
LEKCJA nr 6 Tworzenie kręgu	14
LEKCJA nr 7 Dziękuję	16
LEKCJA nr 8 Uczenie się na błędach	18
LEKCJA nr 9 Odgadnij emocję	20
LEKCJA nr 10 przerwa	21
LEKCJA nr 11 Planowanie - Płynne myślenie	22
LEKCJA nr 12 Czy dobrze słucham?	24
LEKCJA nr 13 Jak stać się lepszym słuchaczem	26
LEKCJA nr 14 Współpraca oparta na szacunku	27
LEKCJA nr 15 Budowanie szacunku w grupie	29
LEKCJA nr 16 Nasze potrzeby, nasz szacunek	30
LEKCJA nr 17 Stacja kosmiczna	33
LEKCJA nr 18 WSPÓLNA PRACA – SIŁA WSPÓŁPRACY	34
LEKCJA nr 19 Budowanie współpracy	36
LEKCJA nr 20 Oops!	38
LEKCJA nr 21 Możliwości uczenia się	40
LEKCJA nr 22 Akceptowanie błędów	41
LEKCJA nr 23 Zachęta kontra pochwała	43
LEKCJA nr 24 Drogi do sukcesu – wzajemne zachęcanie się	45
LEKCJA nr 25 Inspiracja	47
LEKCJA nr 26 Szanowanie różnic	49
LEKCJA nr 27 Szanowanie różnic	51
LEKCJA nr 28 Ciekawość	53
LEKCJA nr 29 Koncentracja na rozwiązaniach	55

LEKCJA nr 30 Efekt potwierdzenia i krytyczne myślenie.....	56
The following lessons include ANNEXES in editable form:.....	58
These lesson plans were created by the following schools	58

WPROWADZENIE

Źródło:

Sala, A., Punie, Y., Garkov, V. i Cabrera Giraldez, M., LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence (Europejskie ramy kompetencji osobistych, społecznych i uczenia się,

EUR 30246 EN, Urząd Publikacji Unii Europejskiej

Unia, Luksemburg, 2020, ISBN 978-92-76-19418-7, doi:10.2760/302967, JRC120911.

LifeComp – Europejski System Kształcenia Osobistego, Społecznego i Uczenia się Kompetencji Kluczowych

W 2018 r. w zaleceniu Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, uznano "Kompetencje osobiste, społeczne i umiejętność uczenia się" za kompetencję kluczową. Ramy LifeComp traktują "Osobiste, społeczne i uczenie się" jako zestaw kompetencji mających zastosowanie we wszystkich sferach życia, które można nabyć poprzez formalną, nieformalną i pozaformalną edukację i które mogą pomóc obywatelom rozwijać się w XXI wieku.

Kompetencje te zostały wypracowane po dokładnym przeanalizowaniu literatury oraz licznych konsultacjach z ekspertami i zainteresowanymi stronami. LifeComp obejmuje dziewięć kompetencji, z których każda obejmuje trzy deskryptory. Ramy mają charakter koncepcyjny i nie ma charakteru nakazowego. LifeComp może być wykorzystany jako podstawa do opracowywania programów nauczania i działań edukacyjnych wspierających rozwój osobisty i społeczny oraz naukę uczenia się.

Opis kompetencji może pomóc w zbadaniu ich wdrażania i może stanowić punkt wyjścia do ciągłej dyskusji z nauczycielami i decydentami w dziedzinie edukacji.

LEKCJA NR 1 | ZADANIA W KLASIE

Cele nauczania: Każdy uczeń zna swoje zadania i wie, dlaczego są one ważne

Rozwijane kompetencje: P1, S3, L3

Materiały: woreczek z grochem (lub inny lekki przedmiot, np. mała poduszczonek), zeszyt lub papier dla każdego ucznia, długopis, flipchart lub tablica suchościeralna, markery, dziennik lub zeszyt.

Źródło:¹

Praca w klasie to niesamowity sposób na budowanie poczucia wspólnoty w klasie. "Każdy, kto jest w klasie, dba o nią" (Kathryn R). To bardzo ważne, aby uczniowie mieli "pracę" każdego dnia. Celem pracy w klasie dla naszych uczniów jest zaszczepienie w nich poczucia odpowiedzialności za środowisko uczenia się" (Kristin G.)

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa aktywności: "Usłyszcie swoje głosy" - Krąg Społeczności

Materiał: woreczek z grochem

Instrukcje:

- Stań w kręgu, połóż swoją prawą dłoń skierowaną środkową częścią dłoni ku górze na lewej dłoni sąsiada z prawej strony, a lewą dłoń pod prawą dłoń sąsiada z lewej strony (jego dłoń jest na wierzchu).
- Woreczek z grochem jest przekazywany w taki sposób, że ten, kto go przekazuje ze swojej prawej dłoni na prawą dłoń sąsiada, wypowiada przy tym na głos swoje imię.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

30'

Ćwiczenie 1: Naucz się **procedury**: **Pomyśl/Napisz/Połącz się /Podziel się (TWPS)** ²

Materiał: karteczki samoprzylepne, długopisy, flipchart lub tablica suchościeralna, markery

Proces:

- ★ Pytanie jest zadawane
- ★ **Pomyśl samodzielnie i Napisz swoją odpowiedź**
- ★ Zwróć się do sąsiada - (**Połącz się**): Co napisałeś? **Podziel się ze swoją parą**
- ★ Ułóż waszą listę w porządku alfabetycznym

Pytania: Które zadania w klasie możesz sobie wyobrazić jako przydatne?

Wymień tyle, ile możesz - **każde zadanie zapisz na innej kartce samoprzylepnej**

Ćwiczenie 2: Dyskusja w całej klasie

- ★ Umieszczanie zadań na tablicy w kolejności alfabetycznej
- ★ Upewnij się, że jest co najmniej tyle zadań, ilu uczniów w klasie

¹ <https://www.weareteachers.com/classroom-jobs>

² Krótsza wersja: Think Pair Share (TPS) [Pomyśl, napisz, podziel się | Projekt Zero](#)

Bardziej szczegółowa wersja Think/Write/Pair/Share (TWPS) w [Załącznik_1](#)

- ★ Przydziel odpowiedzialność/zadanie każdemu uczniowi
- ★ Rozważania: Jak często i w jaki sposób należy rotować zadania? (Może to pojawić się później podczas oceniania działania zadań klasowych).

REFLEKSJA**10'****Materiały:** woreczek z grochem**Polecenie:**

- Czego nauczyłeś się dzięki tym zajęciom?
- Woreczek z grochem krąży w kółko; każdy mówi jeden wniosek z tej lekcji: może to być jedno słowo, ale nie więcej niż zdanie.

DZIENNIK**Dziennik Osobistych Refleksji - opcjonalnie****Materiały:** Dziennik lub notatnik.**Instrukcje:**

Poproś uczniów, aby napisali kilka zdań (lub narysowali) o tym, czego się dzisiaj nauczyli.

Wskazówki:

- Możesz napisać/narysować swoją pracę: "Co i dlaczego" czy jest ważna?
- Podczas tej lekcji możesz napisać o jednej rzeczy, która Ci się podobała lub nie podobała. "Co i dlaczego".

LEKCJA NR 2 | CO TO SĄ RUTYNY?

Cele nauczania: Uczniowie wiedzą, czym są rutyny i dlaczego są ważne

Rozwijane kompetencje: S2, L2, L3

Materiały: woreczek z grochem, zeszyt lub papier dla każdego ucznia, długopis, flipchart lub tablica suchościeralna, markery, dziennik lub zeszyt.

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa aktywności: Usłyszcie swoje głosy - Krąg Społeczności

Materiał: woreczek z grochem; pytania z kręgu społeczności w kopercie/pudełku

Instrukcje:

- Stojąc w kręgu, uczeń wyjmuje pytanie³ z koperty/pudełka. Czyta je na głos.
- Woreczek z grochem jest przekazywany i wszyscy są zachęcani do krótkiej odpowiedzi na to pytanie.

Wskazówki na początek⁴

Wyjaśnij, do czego służą kręgi, dlaczego je robisz i jakie są cele każdego kręgu.

Rozwijaj i ucz uczniów oczekiwań i norm (zasad) dotyczących zachowań w kręgach.

Za każdym razem wzmacniaj oczekiwania/grupowe normy dotyczące zachowania.

Użyj woreczka z grochem (lub innego lekkiego przedmiotu, np. maskotki, ołówka), który będzie znakiem do zabrania głosu, aby ułatwić pracę i kolejność wypowiedzania się (mówi ta osoba, która ma w dłoniach dany przedmiot, podawany kolejno w kręgu).

Odpowiedz na pytania Kręgu razem z uczniami.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

25'

Ćwiczenie 1: Co to znaczy rutyna? **Materiał:** papier dla każdego ucznia, długopis

Proces 1: Pomyśl/Napisz/Połącz/Podziel się

- ★ Pada pytanie: **Jakie są czynności rutynowe w życiu codziennym? Wymień 2-3 rutyny. W jaki sposób pomaga nam każda rutyna?**
- ★ Myśl samodzielnie i zapisz swoje odpowiedzi. Zwróć się do sąsiada: Co napisałeś? Podziel się ze swoją parą.

Podpowiedź: np. W supermarkecie... Wchodząc do środka, zabieramy koszyk.

Proces 2: Dyskusja w całej klasie

Materiał: flipchart lub tablica suchościeralna, markery

³ [Podpowiedzi kręgu społeczności \(dla studentów\)](#)

⁴

<https://clsteam.net/public/uploads/files/files/Documents/SEL%20Materials/Community%20Building%20Circle.pdf>

- a) Poproś grupę o podzielenie się odpowiedziami. Jeśli nie ma wielu osób, możesz poprosić jedną osobę z każdej pary o zabranie głosu, podsumowując to, co powiedziała i co powiedział jej partner.

Napisz odpowiedzi na tablicy

- b) **Podsumowanie:** *(Uczniowie mogą zapisać to w swoim zeszytce).*

CO to jest rutyna?

– REGULARNIE (powtarzane)

– KROK PO KROKU (można podzielić na etapy)

DLACZEGO je powtarzamy?

ZARZĄDZANIE CZASEM, PRZEWIDYWALNOŚĆ, BEZPIECZEŃSTWO...

Rutyna jest ważna, ponieważ

- Zmniejsza ilość straconego czasu na naukę (pomaga zwolnić pamięć roboczą uczniów, aby mogli skupić się na nauce);

- Stwórz bezpieczne i przewidywalne środowisko uczenia się, które buduje zaufanie.

REFLEKSJA

10'

Nazwa działania: Koło podsumowujące

Materiały: woreczek z grochem

Instrukcja: Stoimy w kręgu, przekazujemy sobie woreczek z grochem (lub inny przedmiot), każdy mówi swoją "ulubioną rutynę" i podaje woreczek kolejnej osobie stojącej obok.

DZIENNIK

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje:

Poproś uczniów, aby napisali kilka zdań (lub narysowali) o tym, czego się dzisiaj nauczyli.

Podpowiedzi: Możesz użyć jednej konkretnej rutyny i napisać/narysować "Co i dlaczego"

Podczas tej lekcji możesz napisać o jednej z czynności, które Ci się podobały lub nie podobały. "Co i dlaczego"

LEKCJA NR 3 | TWORZENIE LUB POPRAWIANIE RUTYN W KLASIE

Cele nauczania: Każdy uczeń zna szkolne rutyny - są takie, które są przeznaczone dla całej szkoły, a inne dla klasy.

Rozwijane kompetencje: P1, P2, P3, S3

Materiały: woreczek z grochem; koperta / pudełko na pytania

Źródło: ⁵

ROZGRZEWKĄ

10'

Nazwa Aktywności: Usłyszcie swoje głosy - Krąg Społeczności

Materiał: woreczek z grochem

Instrukcje:

Stań w kręgu, uczeń wyjmuje pytanie z koperty/pudełka. Czyta je na głos ⁶

Woreczek z grochem jest przekazywany dookoła i każdy jest zachęcany do powiedzenia czegoś.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

30'

Nazwa ćwiczenia: Tworzenie/lub przypomnienie czynności rutynowych w klasie

a) Pomyśl/Napisz/Połącz się/Podziel się ⁷

Pytania: Jakie mamy rutyny w klasie?

Dlaczego jest to ważne? (Do czego służy rutynowe rozwiązanie?)

Zrób listę z 2 kolumnami: co/dlaczego

Uczniowie tworzą wspólną listę na tablicy. W razie potrzeby nauczyciel dodaje do niej kolejne propozycje.

b) Dyskusja całej klasy

Której rutyny nie znasz lub nie radzisz sobie z nią dobrze?

Uczniowie wybierają 1-3 rutyny, które będą dalej omawiać.

(OPCJONALNIE: Każdy uczeń otrzymuje 3 naklejki/karteczki samoprzylepne lub odznacza za pomocą markera.

Instrukcja: Zaznacz rutynę, którą chcesz dzisiaj omówić... Policz głosy

Omawianie każdej rutyny....

- **Nazwa rutyny 1:**

Nauczyciel pyta lub mówi:

1. (**DLACZEGO**) Dlaczego rutyna jest ważna? W czym pomaga zastosowanie rutyny?

⁵ [Procedury i rutyny w klasie](#)

⁶ [Wskazówki kręgu społeczności \(dla studentów\)](#)

⁷ [Pomyśl, napisz, podziel się | Projekt Zero](#)

2. (**CO ROBIMY**) Jak ona wygląda? LUB Jak dokładnie wykonujemy tę rutynę?

Nauczyciel dzieli się swoimi pomysłami, **swoim rutynowym sposobem rozwiązywania problemu.**

Dzielenie rutyny na niewielką liczbę dyskretnych kroków...

3. Połowa klasy - **Odgrywa scenkę**, druga połowa klasy to obserwatorzy.

4. Dyskusja: Obserwatorzy są pytani: Co zauważyłeś? Co można zrobić inaczej, aby działało jeszcze lepiej?

5. Czy wszystko zadziało? Kiedy i w jaki sposób rutyna nie działa?

Zmiana ról – uczniowie wcześniej odgrywający role są obserwatorami, obserwatorzy odgrywają scenkę.

6. Dyskusja: Obserwatorzy są pytani: Co zauważyłeś? Co można zrobić inaczej, aby to zadziało?

DZIENNIK

5'

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcja: Poproś uczniów, aby napisali kilka zdań (lub narysowali) o tym, czego się dzisiaj nauczyli.

Podpowiedzi: Możesz użyć jednej konkretnej rutyny i napisać/narysować "Co i dlaczego"

Możesz też napisać o jednej z czynności, które Ci się podobały lub nie podobały podczas tej lekcji. "Co i dlaczego"

LEKCJA NR 4 | UMOWY WSPÓŁPRACY W KLASIE I.

Cele kształcenia: Uczniowie rozumieją, czym są wspólne ustalenia i dlaczego są ważne. Potrafią rozróżnić „zasady” od „wspólnych umów”.

Rozwijane kompetencje: P2, S1, S2, L2, L3

Materiały: tablica suchościeralna; wykres uczuć (plakat z listą uczuć) – **Załącznik nr 4_ Plakat z listą uczuć**

Źródło: Na podstawie ⁸

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: Krąg Społeczności - “Czuję a ty?”

Materiały: Wykres uczuć (plakat ze słowami wyrażającymi uczucia) – np. **Załącznik nr 4**

Instrukcja:

Uczniowie siedzą w kręgu.

Pierwszy uczeń mówi: „Czuję się [np. spokojny]. A ty, [imię]?” i przekazuje woreczek.

Kolejna osoba odpowiada i kontynuuje zabawę.

Po zakończeniu rundy nauczyciel pyta: „Czy chcecie dodać coś od siebie lub zadać pytanie kolegom?” (maksymalnie 3 wypowiedzi).

CZĘŚĆ GŁÓWNA

25'

Po co tworzymy wspólne ustalenia w klasie?

*Nauczyciel korzysta z metody **Pomyśl–Połącz się–Podziel się (TPS)**, a następnie **przeprowadza w klasie dyskusję.***

P1: Jedną z najważniejszych części bycia przynależnym w klasie jest upewnienie się, że **dbamy o siebie nawzajem, aby każdy mógł się czegoś nauczyć.** Oznacza to stworzenie klasy, w której **czujemy się bezpiecznie.** Co to znaczy mieć klasę, w której czujesz się "bezpiecznie"?

P2: W **jaki sposób możesz czuć się bezpiecznie lub niepewnie**, zarówno fizycznie (w swoim ciele), jak i emocjonalnie (w swoich uczuciach)?

P3: **Dlaczego ważne jest**, aby wszyscy mieli poczucie bezpieczeństwa i gotowości do nauki?

Odpowiedzi są zapisywane na tablicy.

2. Opisz zachowanie 10'

W parach i w klasie uczniowie omawiają, jak chcieliby być traktowani i jak sami mogą traktować innych.

Pytanie przewodnie: „**Jak chciałbyś, aby koledzy traktowali cię w tym roku, abyś czuł się bezpiecznie?**”

REFLEKSJA

5'

Dyskusja klasowa: „**Czym różnią się zasady od wspólnych umów?**”

DZIENNIK

5'

Uczniowie zapisują: „**Które zadanie podobało mi się najbardziej i dlaczego?**”

⁸ [Plan lekcji: Tworzenie umów i celów klasowych - Casel Schoolguide](https://www.umass.edu/ctl/sites/default/files/Handout-Developing%20Class%20Participation%20Agreements.pdf) i <https://www.umass.edu/ctl/sites/default/files/Handout-Developing%20Class%20Participation%20Agreements.pdf>

LEKCJA NR 5 | UMOWY WSPÓŁPRACY W KLASIE II.

Cele kształcenia: Uczniowie potrafią tworzyć wspólne umowy dla swojej klasy.

Rozwijane kompetencje: P2, S1, S2, L2, L3

Materiały: Wykres uczuć (plakat z listą uczuć) – **Załącznik nr 4_Uczucia Plakat z listą uczuć**

Źródło⁹

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa ćwiczenia: Krąg uczuć – „Czuję... a ty?”

Materiały: **Załącznik nr 4_Uczucia**; papier, długopisy, tablica, flipchart.

Instrukcje:

Uczniowie wybierają słowo z wykresu

Uczniowie podają woreczek z grochem lub inny przedmiot mówiąc: „Czuję się [np. spokojny]. A ty, [imię]?”

Kolejna osoba odpowiada i kontynuuje zabawę.

Po zakończeniu rundy nauczyciel pyta: „Czy chcecie dodać coś od siebie lub zadać pytanie kolegom?” (maksymalnie 3 wypowiedzi).

CZĘŚĆ GŁÓWNA

30'

Nazwa aktywności: Tworzenie wspólnych umów

a) Zbieranie pomysłów

Pytanie: Każdy chce być dobrze traktowany, a aby tak się stało, każdy musi dobrze traktować innych.

Jak możemy wspólnie uzgodnić, że będziemy dobrze traktować innych w naszej klasie?

Podziel uczniów na grupy 3-4 osobowe.

• Poproś każdą grupę, aby sporządziła krótką listę tych sposobów **interakcji i komunikowania** się, które są pożądane w klasie. Na sporządzenie list przeznaczone 5-10 minut: Każda grupa tworzy listy: „Jak się zachowujemy?” i „Co mówimy?”.

• Następnie uczniowie prezentują swoje propozycje.

Zapisz pomysły uczniów dotyczące tego, jak będą traktować innych w tym roku, używając ich własnych słów.

• Wyjaśnij, co oznaczają określone zachowania i podaj konkretne przykłady.

Oto kilka podstawowych zasad, od których możesz zacząć:¹⁰

- każdy ma prawo do głosu;
- słuchaj uważnie; - aktywne słuchanie
- nie przerywaj ani nie angażuj się w równoległą rozmowę, gdy ktoś mówi;
- użyj stwierdzenia "Ja" do przedstawienia swoich poglądów;
- opieraj się na komentarzach innych osób, niezależnie od tego, czy się z nimi zgadzasz, czy nie;

⁹ [Ustanawianie porozumień społecznych i norm klasowych | Centrum Innowacji w Nauczaniu](#)

¹⁰ Współtwórz zasady pełnej szacunku komunikacji w klasie strona 30; Sala, A., Herrero Rámila, C., LifeComp into Action: Teaching life skills in the classroom and beyond [Życie w działaniu: Nauczanie umiejętności życiowych w klasie i poza nią], EUR 31141 EN, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2022, ISBN 978-92-76-54525-5, doi:10.2760/201230, JRC130003 [Repozytorium publikacji JRC - LifeComp into Action: Nauczanie umiejętności życiowych w klasie i poza nią](#)

- krytykuj pomysły, a nie poszczególne osoby

b) Osiąganie konsensusu:

- łączymy podobne propozycje, aby stworzyć listę w każdej kategorii, co do której klasa może się zgodzić, ograniczamy listę do **3 do 6 stwierdzeń**, które oddają to, co zidentyfikowali uczniowie.

Po lekcji uczniowie przygotowują plakat z umowami i podpisują go. Poproś uczniów, aby go stworzyli/ozdobili.

REFLEKSJA

5'

Dyskusja: „Czym różni się **rutyna** od wspólnych **umów**?”

DZIENNIK

5'

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcja: Uczniowie zapisują lub rysują: „Co zapamiętałem z dzisiejszej lekcji? Co mi się podobało lub nie i dlaczego?”

Wskazówki:

- Uczniowie wybierają jedną z napisanych/narysowanych przykładowych umów "Co i dlaczego"
- Mogą również napisać o jednej z czynności, które się podobały lub nie podobały podczas tej lekcji. "Co i dlaczego".

LEKCJA NR 6 | TWORZENIE KRĘGU

Cele kształcenia: Stworzenie klimatu życzliwości

Rozwijane kompetencje: P1, P2, S1, S2, S3

Materiały: lekka piłka; pałeczka do zabierania głosu

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: "Doceń innych"

*Uczniowie ustawiają się w kręgu (stojąc)*Spoglądają na siebie i rzucają piłką, wypowiadając imię osoby, do której jest rzucona.

Samooceń:

*Oceń tę aktywność w skali od 1 do 10 (używając) * Zadaj pytanie "Jak myślisz, dlaczego wykonujemy to ćwiczenie?"

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Formowanie okręgu

1. Dlaczego tworzymy krąg?

Wyjaśnij: Krąg to sposób na zapewnienie równości, bez miejsca dla "lidera" lub "ostatniego". Sprawia, że każdy czuje się widoczny i ważny. Krąg ułatwia komunikację, ponieważ wszyscy widzą się nawzajem, co pomaga nam lepiej słuchać i rozumieć emocje i słowa innych.

Z praktyki:

- Wszyscy uczestnicy siedzą wygodnie w kręgu. Należy zadbać o to, aby nikt nie był odizolowany lub nie siedział za kimś innym.

- Dzięki temu wszyscy widzą siebie i czują się zaangażowani.

2. Pałeczka do mówienia: narzędzie do lepszego słuchania

Aby zapewnić, że każdy głos zostanie wysłuchany bez przerywania, używa się przedmiotu zwanego *kijem* do mówienia. Osoba, która go trzyma, może mówić, podczas gdy inni muszą słuchać bez przerywania. Kiedy osoba skończy, przekazuje kij innej osobie.

Dlaczego jest to ważne?

- Aby uniknąć przerywania i kłótni.

- Aby umożliwić wszystkim wyrażanie swoich opinii.

- Rozwija aktywne słuchanie i szacunek dla innych.

3. Rotacyjne przywództwo: podział odpowiedzialności

Za każdym razem, gdy się spotykamy, wybieramy innego lidera. Facylitator to osoba, która czuwa nad przestrzeganiem zasad: ustawienie w kręgu, przekazywanie pałeczki do zabierania głosu, pilnowanie czasu wypowiedzi itp.

Ćwiczenie

W ramach praktyki nauczyciel wymyśla pytania, które zainteresują uczniów, ale nie są zbyt trudne do odpowiedzi. Później uczniowie sami mogą również zasugerować pytania lub stworzyć "kopertę/pudełko z pytaniami".

REFLEKSJA

15'

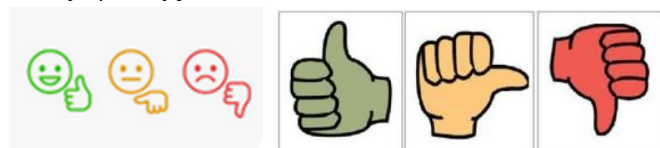
Jak się czujesz po wysłuchaniu innych i wyrażeniu własnej opinii?

Jaki jest sens kręgu?

Ustawianie się w kręgu, używanie pałeczki do zabierania głosu, naprzemienne pełnienie funkcji moderatora to sposoby na lepsze życie razem. Praktyki te pomagają rozwijać szacunek, umiejętności słuchania, zaufanie i życzliwość w grupie.

DZIENNIK

Narysuj kciuk w górę/kciuk w bok/kciuk w dół (lub strzałki), aby wskazać, co uczniowie myślą o aktywności na dzisiejszych zajęciach.

LEKCJA NR 7 | DZIĘKUJĘ

Cele kształcenia: Nauka wyrażania komplementów i i uznań

Rozwijane kompetencje: P3, S1, S2, S3

Źródło: ^{11, 12}

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa działania: Dziękuję za...

Instrukcje:

- Uczniowie siedzą w kręgu. Nauczyciel prosi każdego ucznia, aby pomyślał o **jednej konkretnej rzeczy**, za którą jest wdzięczny od kogoś z klasy i podziękował mu za to, **zwracając się bezpośrednio do tej osoby**.
- Nauczyciel rozpoczyna rundę mówiąc, na przykład: "John, dziękuję ci za otwarcie mi dzisiaj drzwi do klasy" i podaje piłkę/maskotkę w prawo lub w lewo, tak aby każdy mógł mówić po kolei, aby nikt nie został pominięty.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

25'

Nazwa działania: Dwie prawdy i kłamstwo

Materiały: małe notatki, długopisy

Instrukcje:

- Nauczyciel prosi każdego ucznia, aby wymyślił i zapisał trzy informacje o sobie, z których dwie będą prawdziwe, a jedna fałszywa (dwie prawdy i jedno kłamstwo), np. Mam jedną siostrę. Lubię lody malinowe. Nigdy nie leciałem samolotem.
- Wyznaczamy trzy miejsca w klasie oznaczone numerami 1, 2, 3. Uczniowie stoją w jednej grupie, a osoba, która będzie prezentować informacje o sobie, staje naprzeciwko nich i po kolei czyta zdania na swój temat. Koledzy i koleżanki z klasy uważnie słuchają zdań i stoją przy miejscu oznaczonym numerem zdania, które uważają za kłamstwo na temat osoby, która je czyta. Następnie autor zdań wyjaśnia, które zdania były prawdziwe, a które były kłamstwem.
- Wykonujemy zadanie tak długo, aż wszyscy uczestnicy przeczytają zdania na swój temat.
- Ćwiczenie zajmie około 20-25 minut, w zależności od liczby uczniów w klasie.

REFLEKSJA

15'

Materiały: brak

Instrukcje:

- Uczniowie siadają w kręgu i dzielą się swoimi refleksjami na temat poprzedniego zadania. Każda osoba dzieli się swoimi spostrzeżeniami na temat tego, która informacja **zaskoczyła** najbardziej w odniesieniu do kolegów i koleżanek z klasy.
- Każdy uczeń wybiera jedną informację, którą usłyszał i zwraca się do drugiej osoby, mówiąc: "**Doceniam to, że ...**"

Wnioski:

¹¹ [Naucz uczniów pisać komplementy, aby uzyskać lepsze przyjaźnie i poczucie własnej wartości](#)

¹² [3 sposoby, aby wdzięczność stała się nawykiem w Twojej klasie](#)

- Nauczyciel podsumowuje zajęcia i wyjaśnia, że nie wszystkie informacje, które do nas docierają, są prawdziwe. Ćwiczenie pokazało, że nawet jeśli wydaje nam się, że dobrze się znamy, dość łatwo jest dać się wprowadzić w błąd. Powinniśmy doceniać to, że ludzie wokół nas są szczerzy i zawsze starać się im za to podziękować. Każde docenienie szczerości jest wyrazem naszego zaufania i sprawia, że czujemy się lepiej w swoim towarzystwie.

DZIENNIK (OPCJONALNIE)**5'****Nazwa ćwiczenia: Zaplanuj swoją przyszłość****Materiały:** Brak**Instrukcje:**

Nauczyciel prosi uczniów, aby zapisali w swoich zeszytach jedną rzecz, która w tej chwili nie jest prawdą o nich, ale którą chcieliby, aby stała się prawdą w przyszłości.

LEKCJA NR 8 | UCZENIE SIĘ NA BŁĘDACH

Cele kształcenia: Warsztat "Uczenie się na błędach" rozwija nastawienie na rozwój i koncentrują się na uczeniu się na błędach, refleksji nad doświadczeniami i ponownych próbach z wykorzystaniem ulepszonych strategii.

Jakie kompetencje są rozwijane: P1, P2, P3, L1

Materiałów:

- Podręczniki / zeszyty (można użyć dowolnej książki)
- Karta pracy dla nauczyciela: Karateka Ana **ZAŁĄCZNIK NR 8**
- Karta pracy dla uczniów: Trzy kontynuacje historii zawodniczek karate Ana **ZAŁĄCZNIK NR 8**

ROZGRZEWKA 1

10'

- Poproś dzieci, aby wzięły podręcznik, wyważyły go na głowie i jak najszybciej chodziły po klasie, nie dotykając go rękami, starając się nie dopuścić do jego upadku.
- Niech policzą, ile razy podręcznik upadnie i ile kroków uda im się wykonać, zanim upadnie.
- Po kilku minutach zatrzymaj grę i porozmawiaj z uczniami o ich doświadczeniach.

Dyskusja:

- Ile razy upadł podręcznik?
- Czy komuś udało się zrobić więcej niż 10 kroków bez upuszczenia podręcznika?
- Jak się czułeś podczas ćwiczenia?
- Czego się nauczyłeś, co pomogło ci utrzymać podręcznik na głowie?
- Czy chcielibyście spróbować ponownie?

ROZGRZEWKA 2

5'

Powtórz ćwiczenie, tym razem zachęcając uczniów do wykorzystania tego, czego nauczyli się podczas pierwszej rundy.

Po kilku minutach zatrzymaj zabawę i ponownie omów zadanie.

Dyskusja:

1. Czym różniła się druga runda?
2. Dlaczego warto spróbować ponownie?
3. Jak się teraz czujesz?

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Uczniowie siedzą w kręgu, a nauczyciel czyta im historię z karty pracy "Karateka Ana" **ZAŁĄCZNIK NR 8**.

- Po przeczytaniu historii powiedz dzieciom, że historia się kończy i że proponujesz im trzy różne kontynuacje historii.
- Podziel dzieci na trzy grupy i rozdaj każdej z nich kartę pracy kontynuacji historii **ZAŁĄCZNIK NR 8**.
- Po przeczytaniu poproś uczniów, aby omówili kontynuacje i wybrali kontynuację, która ich zdaniem jest najlepsza dla Any. Następnie każda grupa wybiera lidera, który przedstawi wybór grupy i wyjaśni, dlaczego grupa uważa, że jest to najlepsza kontynuacja.

DZIENNIK**5'**

- Wszyscy uczniowie stoją w kręgu. Jedno dziecko zaczyna, mrugając do osoby po swojej lewej stronie i dmuchając w kierunku osoby po swojej prawej stronie.
- Dziecko po lewej stronie szybko przekazuje mrugnięcie osobie po swojej lewej stronie, a dziecko po prawej przekazuje dmuchnięcie osobie po swojej prawej stronie, kontynuując, aż obie czynności powrócą do dziecka rozpoczynającego.
- Nauczyciel mierzy czas rundy, a następnie powtarza grę raz lub dwa razy, aby sprawdzić, czy klasa może poprawić swoją szybkość.

REFLEKSJA

- Co dzisiaj zrobiliśmy?
- Jak się czuliście?
- Czego się nauczyliście?
- W jaki sposób możemy wykorzystać to, czego się nauczyliśmy, w naszym codziennym życiu?

WNIOSKI

Każdy czasem popełnia błędy. Kiedy ktoś popełni błąd, pomocna może być rozmowa z innymi, zastanowienie się, jak to naprawić, prośenie o pomoc.

DZIENNIK

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje: Poproś uczniów, aby napisali kilka zdań na temat tego, czego się dzisiaj nauczyli.

Wskazówki :

- "Jedną z rzeczy, których nauczyłem się dzisiaj na błędach, jest..."
- "Kiedy próbuję ponownie po popełnieniu błędu, czuję, że..."

LEKCJA NR 9 | ODGADNIJ EMOCJĘ

Cele kształcenia: Uczniowie będą potrafili identyfikować i nazywać podstawowe emocje; Uczniowie rozwiną empatię, rozumiejąc, jak czują się inni;

Uczniowie będą ćwiczyć umiejętności komunikacji niewerbalnej.

Rozwijane kompetencje: P1, S1, S2, S3

Materiały: długopisy, kartki, kredki, kartki z napisanymi emocjami (Narysuj mnie) kartki z opisami różnych czynności (Naśladuj mnie)

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: Narysuj mnie

Instrukcja:

Podziel klasę na kilka grup po 4-5 uczniów każda. Pierwsza gra polega na rozpoznawaniu emocji - każda grupa losuje kartę z zapisaną na niej emocją. Następnie w grupie odbywa się dyskusja i uzgodnienie, jak narysować daną emocję. Rysunek jest wspólny dla całej grupy. Następnie każda grupa pokazuje swój rysunek, a pozostali komentują to, co zostało narysowane i stawiają wniosek, jakie uczucie wyraża rysunek (z pomocą i wskazówkami nauczyciela).

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa ćwiczenia: Naśladuj mnie

Materiał: karteczki papieru z opisami różnych czynności

Instrukcja: Gra polega na użyciu karteczek z zapisanymi różnymi czynnościami, na przykład "Uśmiechnij się jak kot w słońcu". Uczniowie ponownie dzielą się na zespoły. Wyciągają kartkę, dyskutują o tym, jak i kto odegra scenkę. Następnie prezentują ją, a pozostałe zespoły odgadują, jaka to emocja.

REFLEKSJA

15'

Materiały: Brak

Instrukcje: Uczniowie siedzą w kręgu.

- Uczniowie podsumowują to, czego nauczyli się podczas dzisiejszej lekcji.
- Wyrażają osobiste emocje i omawiają, jak się czują podczas zajęć.

DZIENNIK

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcja: Narysuj emotikon, który odzwierciedlał Twoje emocje na końcu tej lekcji.

LEKCJA NR 10 | PRZERWA

Cele kształcenia: Samokontrola, zarządzanie emocjami i zachowaniem

Rozwijane kompetencje: P1, P3, S1, S2

Materiały: Papier do rysowania, markery.

ROZGRZEWKĄ

10'

Nazwa aktywności: "Kąciki wyciszenia"

Instrukcje:

Poproś uczniów, aby opisali, jak wyglądałby ich idealny kącik wyciszenia — miejsce, do którego mogą się udać, aby odpocząć, gdy czują się przytłoczeni.

GŁÓWNA CZĘŚĆ

15'

Nazwa działania: "Projektowanie strefy wyciszenia"

Materiały: Papier do rysowania, markery.

Instrukcje:

Omów koncepcję "**strefy wyciszenia**", do której uczniowie mogą się udać, aby się uspokoić i odzyskać kontrolę nad swoimi emocjami. Poproś uczniów, aby zaprojektowali na papierze "**Strefę wyciszenia**", zawierającą przedmioty, które pomogą im poczuć spokój.

REFLEKSJA

15'

Nazwa aktywności: "Moc przerwy"

Materiały: Brak

Instrukcje: Zastanówcie się w okręgu:

- Dlaczego ważne jest, aby zrobić sobie przerwę, gdy czujemy się zdenerwowani?
- W jaki sposób może nam to pomóc w szkole i w domu?

DZIENNIK

5'

Nazwa aktywności: "Mój plan uspokojenia"

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje:

- Uczniowie piszą o tym: Jaki jest ich sposób odzyskują spokój, gdy doświadczają silnych emocji?

LEKCJA NR 11 | PLANOWANIE - PŁYNNE MYŚLENIE¹³

Cele kształcenia: Uczniowie będą rozwijać umiejętności, takie jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i zdolność adaptacji.

Rozwijane kompetencje: P2, S2, S3, L1, L2

Materiały: tablica; piłka (lub maskotka, woreczek z fasolą itp.); kawałek plasteliny/gliny modelarskiej dla każdego ucznia, opaski na oczy dla połowy grupy

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa działania: Każdy, kto...

Instrukcja:

Wszyscy stoją w kręgu. Nauczyciel udziela instrukcji:

- Każdy, kto ma niebieskie oczy, staje w środek kręgu.
- Każdy, kto ma na sobie coś zielonego, klaszcze trzy razy.
- Każdy, kto ma siostrę lub brata, podskakuje.
- Każdy, kto ma głowę, siada na krześle.
- Każdy, kto ma psa, obraca się dwa razy.
- Każdy, kto przyszedł dziś do szkoły, chwytą kogoś za rękę.
- Każdy, kto potrafi jeździć na rowerze, staje na krześle.
- Każdy, kto lubi lody czekoladowe, krzyczy TAK.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa ćwiczenia: Wyprawa

Materiały: tablica; piłka (lub maskotka, woreczek z fasolą...)

Instrukcje:

- Nauczyciel informuje uczniów, że wybieramy się na wyprawę. Zadaniem uczniów jest wymyślenie jednej rzeczy, którą chcą zabrać w podróż i która przyda się całej klasie.
- Nazwa **tej rzeczy powinna zaczynać się na literę imienia uczniów** (np.: Samuel może zabrać kanapki).
- Rzecz wybrana przez ucznia może być **nietypowa**. Im **bardziej oryginalny pomysł, tym lepiej**, ponieważ **propozycje nie mogą się powtarzać**, a należy je **krótko uzasadnić**, w jaki sposób wybrana przez ucznia rzecz będzie przydatna całej grupie podczas wyprawy.
- Grę rozpoczyna osoba trzymająca piłkę lub maskotkę. Jeśli nie ma nikogo chętnego do rozpoczęcia gry, rozpoczyna ją nauczyciel. (np. nazwa rozpoczynająca się od A: Na wycieczkę zabiorę agrałkę, bo jeśli komuś porwą się spodnie, można je spiąć lub użyć agrałki do usunięcia drzazgi.) Następnie głos zabiera osoba siedząca po lewej stronie.
- Po skróconej zabawie nauczyciel podkreśla, że uczniowie doświadczili tzw. **płynności myślenia** – gdy zadano im jedno pytanie, co zabiorą ze sobą na wycieczkę, znaleźli **wiele pomysłów i rozwiązań**. Niektóre pomysły były nietypowe, ale każdy z nich był uzasadniony, bo wszystkie rzeczy mogły się przydać podczas wyprawy.
- Ćwiczenie to pokazuje, że nie ma "głupich" pomysłów, ważna jest odwaga, planowanie, wyznaczanie celów i ich osiągnięcie.

¹³ [Płynna myśl: sztuka odkrywania bez oczekiwania](#)

REFLEKSJA

15'

Nazwa zadania: Bałwan**Materiały:** kawałek plasteliny/gliny modelarskiej dla każdego ucznia, opaski na oczy dla połowy grupy**Instrukcje:**

- Dzielimy uczniów na dwuosobowe zespoły. Zastaniamy oczy opaską jednej osobie z zespołu i dajemy jej kawałek plasteliny. Ustalamy limit czasu na wykonanie zadania, np. 2 minuty dla każdego ucznia. Zadaniem osoby, która ma zawiązane oczy, jest na przykład ulepienie bałwana z plasteliny. Osoba, która nie ma zastoniętych oczu, może pomóc, dać sugestie, ale nie może dotknąć plasteliny. Następnie zamieniamy się rolami - zakrywamy oczy drugiej osobie a ona lepi bałwana ze swojego kawałka plasteliny, pierwsza osoba może pomagać słownie.

Wnioski:

- Nauczyciel pyta każdą osobę o wrażenia z zadania: co było trudne, co pomogło, co ułatwiłoby wykonanie bałwana? Czy trudno było udzielać wskazówek, czy coś mogłoby pomóc?
- Uczniowie mogą udzielić następujących odpowiedzi:
 - a) czynniki pomocne – zmysł dotyku, koncentracja, podpowiedź od kolegi lub nauczyciela;
 - b) czynniki utrudniające – ograniczone możliwości kontroli wzrokowej, hałas, pośpiech, czy zbyt mały kawałek plasteliny.

LEKCJA NR 12 | CZY DOBRZE SŁUCHAM?

Cele kształcenia: Warsztaty "Czy dobrze słucham?" zwiększają umiejętność aktywnego słuchania i komunikowania angażowanie dzieci w ćwiczenia wymagające skupienia uwagi, reagowania na sygnały werbalne i zrozumienia znaczenia interakcji opartej na szacunku.

Rozwijane kompetencje: P1, P2, S1, S2, S3

Materiały:

- Długa elastyczna taśma wystarczająca, aby otoczyć wszystkie dzieci
- Opaski na oczy (po jednej dla każdego ucznia)
- Dyktafon

ROZGRZEWKA

5'

Instrukcja:

1. Podziel dzieci na pary.
2. Każda para samodzielnie wymyśla dla siebie pseudonim.
3. Zawiąż wszystkim dzieciom oczy i poproś, aby stanęły w środku taśmy, skrzyżowały ręce i dotknęły swoich ramion.
4. Dzieci poruszają się powoli i ostrożnie w gumce, aby mieszać się i mieszać.
5. Po otrzymaniu sygnału, każde dziecko musi zlokalizować swojego partnera, wielokrotnie wypowiadając wcześniej uzgodniony jednowyrazowy pseudonim. Po dopasowaniu stoją razem.

CZĘŚĆ GŁÓWNA 1

10'

6. Poproś pary, aby usiadły w ciszy.
7. Poproś dzieci, aby zamknęły oczy i przez dwie minuty uważnie słuchały wszystkich dźwięków wokół siebie.

Dyskusja:

8. Jakie dźwięki usłyszeliście?
9. Czy ma znaczenie, kto co usłyszał? Dlaczego tak lub dlaczego nie?

CZĘŚĆ GŁÓWNA 2

10'

1. Poproś pary, aby usiadły plecami do siebie. Jedno dziecko przez minutę opowiada o swojej ulubionej kreskówce, podczas gdy drugie słucha w milczeniu. Następnie, gdy zostaną o to poproszeni, zamieniają się rolami.
2. Następnie poproś pary, aby usiadły twarzą do siebie. Jedno dziecko przez minutę szczegółowo opisuje swoją ulubioną zabawkę, podczas gdy drugie słucha bez przerywania. Następnie zamieniają się rolami.

Dyskusja:

1. Czy łatwiej było mówić, gdy siedzieliście plecami do siebie, czy twarzą w twarz? Dlaczego?
2. Dlaczego ważne jest, aby uważnie słuchać, gdy ktoś mówi?
3. Jak możesz stwierdzić, czy ktoś naprawdę cię słucha?

CZĘŚĆ GŁÓWNA 3**5'**

1. Dzieci ponownie siadają naprzeciwko siebie. Jedno dziecko opowiada o swojej ulubionej przekąsce, podczas gdy drugie jednocześnie rozmawia o swoim ulubionym napoju.
2. Na polecenie nauczyciela każde dziecko powtarza to, czym podzielił się z nim jego partner.

Dyskusja:

1. Jak się czujesz, gdy chcesz komuś coś powiedzieć, ale on nie słucha ani nie przerywa?
2. Co może się stać, jeśli przerwiemy komuś, gdy ta osoba mówi?

ZADANIE KOŃCOWE**10'**

1. Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel zaczyna opowieść jednym zdaniem.
2. Każde dziecko dodaje kolejne zdanie, uważnie słuchając tego, co zostało powiedziane wcześniej, aby historia była logiczna i spójna z tym, co zostało powiedziane wcześniej.
3. Nagraj opowieść na urządzeniu audio i na koniec odtwórz ją.

REFLEKSJA**10'**

1. Jakie działania dzisiaj wykonaliśmy?
2. Jak się czuliście podczas ćwiczeń?
3. Czego dowiedzieliście się o skutecznym słuchaniu?
4. W jaki sposób możemy wykorzystać te umiejętności słuchania w naszym codziennym życiu?

Wniosek:

Uważne słuchanie jest kluczem do zrozumienia innych, zebrania ważnych informacji i okazania szacunku. Przerywanie lub niezwracanie uwagi może sprawić, że inni poczną się niewysłuchani i mogą powodować do nieporozumień.

Podstawowe oznaki, że ktoś słucha:

- Utrzymywanie kontaktu wzrokowego
- Kiwanie głową lub ruchy głową
- Uśmiechanie się lub okazywanie zainteresowania
- Lekkie pochylenie się w stronę rozmówcy
- Zadawanie odpowiednich pytań

DZIENNIK

Nazwa ćwiczenia: "Moje refleksje dotyczące słuchania"

Materiały: Dziennik lub zeszyt.

Instrukcja:

Poproś uczniów, aby napisali kilka zdań o tym, czego nauczyli się dzisiaj na temat słuchania.

LEKCJA NR 13 | JAK STAĆ SIĘ LEPSZYM SŁUCHACZEM

Cele kształcenia: Rozpoznawanie strategii lepszego słuchania, zrozumienie zasad aktywnego słuchania, ćwiczenie empatycznego słuchania

Rozwijane kompetencje: P1, P2, S1, S2, S3, L1

Materiały: Scenariusze odsłuchowe, lista kontrolna **Załącznik nr 13**

ROZGRZEWKI

10'

Nazwa ćwiczenia: Słuchanie par

Instrukcja:

- Połącz uczniów w pary i poproś jednego z nich, aby opowiedział o swoim ulubionym hobby, podczas gdy drugi słucha.
- Następnie słuchacz powtarza to, co usłyszał. Omów, jakie to uczucie być uważnie słuchanym.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

15'

Nazwa ćwiczenia: Praktyka aktywnego słuchania

Materiały: Scenariusze słuchania, lista kontrolna. **Załącznik nr 13**

Instrukcje:

Wprowadź umiejętności aktywnego słuchania (np. nawiązywanie kontaktu wzrokowego, głową, nieprzerywanie). Uczniowie ćwiczą na różnych scenariuszach słuchania, korzystając z listy kontrolnej, aby upewnić się, że wykorzystują wszystkie umiejętności.

REFLEKSJA

15'

Nazwa działania: Dlaczego słuchanie ma znaczenie

Materiały: Brak

Instrukcje: Zastanówcie się w kręgu:

- Jakie to uczucie, gdy ktoś naprawdę cię słucha?
- Dlaczego słuchanie jest ważną częścią komunikacji?
- Jak możemy poprawić nasze umiejętności słuchania?

DZIENNIK

5'

Nazwa aktywności: Chwile słuchania

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje: Uczniowie opisują sytuację, w której czuli się naprawdę wysłuchani i jak wpłynęło to na ich uczucia i sytuację.

LEKCJA NR 14 | WSPÓŁPRACA OPARTA NA SZACUNKU

Cele kształcenia: Respektowanie różnic i wzajemny szacunek

Rozwijane kompetencje: P1, P2, S1, S2, S3, L1, L2

Materiały: Własne materiały szkolne uczniów (np. zeszyty, długopisy, linijki, piórniki).

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa działania: Wspólna płaszczyzna

Instrukcja:

- Poproś uczniów, aby dobrali się w pary i znaleźli trzy rzeczy, które mają ze sobą wspólnego.
- Podziel się nimi z resztą klasy, aby podkreślić, że nawet ludzie, którzy wydają się różnić, mogą mieć wspólne zainteresowania.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

15'

Nazwa aktywności: Najwyższa i najsilniejsza wieża

Materiały: Własne materiały szkolne uczniów (np. zeszyty, długopisy, linijki, piórniki).

Instrukcje:

- Podziel klasę na małe grupy (około 5 uczniów w każdej).
- Zadaniem każdej grupy jest zbudowanie najwyższej i najstabilniejszej wieży, używając tylko tych materiałów, które obecnie mają na swoich ławkach lub plecakach.
- Celem nie jest wygrana pod względem wysokości lub stabilności, ale także efektywna współpraca, słuchanie nawzajem pomysłów i szanowanie różnych punktów widzenia i sugestii w trakcie całego procesu.

Podczas pracy obserwuj, jak uczniowie współpracują:

- Czy uwzględniają opinie wszystkich?
- Czy dzielą zadania w sposób pełen szacunku?
- Jak radzą sobie z nieporozumieniami lub konkurencyjnymi pomysłami?

To zadanie zachęca do ruchu, aktywnego uczestnictwa i dynamiki grupy w bardziej realistyczny i angażujący emocjonalnie sposób - przechodząc od hipotetycznej do praktycznej współpracy.

REFLEKSJA

15'

Nazwa działania: Korzyści płynące ze współpracy

Materiały: Brak

Instrukcje: Gdy klasa jest nadal "po aktywności", zbierz uczniów, aby stanęli w kręgu. Zachęć ich do zastanowienia się nad swoim doświadczeniem, zadając następujące pytania:

- W jaki sposób wzajemne szanowanie różnic pomogło waszej grupie zbudować lepszą więź?
- Dlaczego ważne jest, aby słuchać pomysłów wszystkich w grupie?

Ta refleksja pozwala uczniom połączyć swoje fizyczne doświadczenia z podstawową wartością lekcji – wzajemnym szacunkiem.

DZIENNIK**5'**

Nazwa działania: Współpraca oparta na szacunku

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje: Uczniowie piszą o sytuacji, w której współpraca z osobą różniącą się od nich przyniosła pozytywny rezultat.

(Uwaga: ta część może zostać pominięta w zależności od dostępnego czasu, ponieważ główne aktywności mogą przekroczyć sugerowany czas trwania).

LEKCJA NR 15 | BUDOWANIE SZACUNKU W GRUPIE

Cele kształcenia:

Rozwijanie umiejętności związanych z komunikacją, empatią i rozwiązywaniem konfliktów. Rozwijanie umiejętności związanych z poszanowaniem różnic i wzajemnym szacunkiem

Jakie kompetencje są rozwijane: P3, S1, S2, S3, L1, L2

Materiały: Karty scenariusza dotyczące szacunku **Załącznik nr 15**

Rozgrzewka

10'

Nazwa ćwiczenia: Zobowiązanie szacunku

Instrukcja:

Poproś uczniów, aby złożyli zobowiązanie do okazywania szacunku swoim kolegom z klasy. Uczniowie zapisują i dzielą się obietnicą, w jaki sposób będą okazywać wzajemny szacunek podczas zajęć grupowych.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

15'

Nazwa działania: Szanuj scenariusze

Materiały: Karty scenariuszy dotyczące szacunku **Załącznik nr 15**.

Instrukcja:

- Uczniowie otrzymują scenariusze, które wymagają wzajemnego szacunku (np. praca nad zadaniem grupowym, w którym liczy się opinia wszystkich). Omawiają, jak poradziliby sobie z takich sytuacjach, aby zachować szacunek dla wszystkich zaangażowanych osób.

REFLEKSJA

15'

Nazwa działania: Szacunek w działaniu

Materiały: Brak

Instrukcje: Zastanówcie się w kręgu:

- W jaki sposób wzajemny szacunek wpływa na to, jak współpracujemy?
- Jakie są konkretne sposoby okazywania szacunku podczas pracy grupowej?

DZIENNIK

5'

Nazwa działania: Działania oparte na szacunku

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje: Uczniowie opisują sytuację, w której wzajemny szacunek miał wpływ na pracę grupową lub współpracę.

LEKCJA NR 16 | NASZE POTRZEBY, NASZ SZACUNEK

Cele kształcenia: Warsztaty "Nasze Potrzeby – Nasz Szacunek" skupia się na pojęciu Rozumienia i Szacunku Potrzeb, które można powiązać z kilkoma kluczowymi kompetencjami żywymi: empatią, krytycznym myśleniem, samoświadomością i wzajemnym szacunkiem.

Rozwijane kompetencje: P1, P2, P3, S1, S2, S3, L2

Materiały:

"Sprawdzenie podstawowych potrzeb" **Załącznik nr 16** arkusz roboczy 1 (kopia dla nauczyciela)

"Różne i wspólne potrzeby" **Załącznik nr 16** arkusz roboczy 2 (kopia dla nauczyciela)

Jedna zielona kartka z napisem "PRAWDA / Zgadzam się"

Jedna czerwona kartka z napisem "FALSE / Nie zgadzam się"

Taśma klejąca do mocowania kart do ścian w taki sposób, aby powierzchnia kart była ukryta

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa ćwiczenia: Podobieństwa i różnice

Cel: Pomoc dzieciom w rozpoznawaniu podobieństw i różnic w sposób pełen szacunku.

Jak to działa:

- Uczniowie swobodnie poruszają się po sali. Nauczyciel wydaje polecenia, na przykład:
 - "Znajdź kogoś, kto ma takie samo ulubione jedzenie jak ty".
 - "Znajdź kogoś, kto ma inną porę snu".
 - "Znajdź kogoś, kto bawi się w inną grę podczas przerwy".
 - "Znajdź kogoś, kto w domu mówi w innym języku".
- Po każdej rundzie pary krótko dzielą się swoimi odpowiedziami. Możesz wykonać od 3 do 5 rund w zależności od czasu.

Podsumowanie - Zapytaj:

- "Czy łatwo było znaleźć kogoś, kto różni się od ciebie?"
- "Czego możemy się nauczyć, słuchając o doświadczeniach innych ludzi?"

Skupienie na szacunku: *Możemy mieć różne potrzeby lub nawyki, ale każda historia ma znaczenie.*

CZĘŚĆ GŁÓWNA 1

20'

Przygotowanie:

Przyklej zieloną kartę z napisem "PRAWDA" do jednej ściany, a czerwoną kartę z napisem "FAŁSZ" do przeciwległej ściany. Poproś wszystkich, aby stanęli na środku.

Jak to działa

- Przeczytaj jedno stwierdzenie z arkusza **"Sprawdzenie podstawowych potrzeb" 1. Załącznik nr 16**

- Uczniowie podchodzą do ściany, która odpowiada ich opinii (zgadzam się = zielony, nie zgadzam się = czerwony).

Mini-dyskusja po każdym stwierdzeniu

- Dlaczego wybrałeś tę stronę?
- "W jaki sposób to stwierdzenie może odnosić się do podstawowej potrzeby człowieka?"
- Podkreśl nazwę potrzeby (np. bezpieczeństwo, odpoczynek, uznanie) i podkreśl, że **podstawowe potrzeby każdego z nas zasługują na równy szacunek**.

CZĘŚĆ GŁÓWNA 2

15'

Uczniowie siadają w kręgu.

- Przeczytaj stwierdzenie z arkusza "Różne i wspólne potrzeby" 2 (Załącznik nr 16).
- Osoby, które **się zgadzają**, wstają; osoby, które **się nie zgadzają**, pozostają na swoich miejscach.

Refleksja grupowa po kilku stwierdzeniach

- "Które potrzeby wydają się uniwersalne?"
- "Jakie potrzeby są specyficzne dla danej osoby? Czy możesz podać jakieś przykłady?"
- "Kiedy potrzeby innych osób różnią się od naszych, jakie działania możemy podjąć, aby z szacunkiem zaspokoić zarówno ich potrzeby, jak i nasze."

Zachęcaj do używania zwrotów, takich, jak "Mogę zapytać, jak mogę pomóc", "Mogę zapewnić przestrzeń" lub "Mogę słuchać bez osądzania".

ZADANIE KOŃCOWE

5'

Nazwa zadania: Znajdź lidera/przewodnika

1. Uczniowie siedzą w kręgu. Jeden z ochotników wychodzi z sali (lub odwraca się plecami).
2. W ciszy wybierany jest "lider", który zaczyna wykonywać delikatne ruchy (klaskanie, kręcenie ramionami itp.). Pozostali uczniowie z szacunkiem naśladują lidera, utrzymując tożsamość w tajemnicy.
3. Ochotnik wraca i próbuje znaleźć lidera.
4. Jeśli lider zostanie odkryty, staje się kolejną osobą zgadującą.

Skupienie na szacunku: Przypomnij wszystkim, aby obserwowali się nawzajem i unikali wytykania palcami lub dokuczania – mowa ciała również może okazywać szacunek.

PODSUMOWANIE

PROWADZONE PRZEZ NAUCZYCIELA

3'

Podkreśl, że:

- **Każdy potrzebuje** jedzenia, wody, odpoczynku, bezpieczeństwa, miłości i szacunku, aby zachować zdrowie.
- Niektóre potrzeby różnią się w zależności od **wieku, stanu zdrowia, kultury, wiary lub zdolności**.

- **Wzajemny szacunek** oznacza uznawanie zarówno wspólnych, jak i wyjątkowych potrzeb osób wokół nas, pytanie o to, jak możemy pomóc oraz docenianie ich odpowiedzi.

REFLEKSJA

15'

Poproś, aby uczniowie podzielili się na głos lub w ciszy swoimi przemyśleniami

1. "Co dzisiaj robiliśmy?"
2. "Jak się czuliśmy podczas zajęć?"
3. "Jakie nowe zrozumienie potrzeb i szacunku zdobyliśmy?"
4. "Jak możemy wykorzystać tę wiedzę w codziennym życiu?"

DZIENNIK

Poproś uczniów, aby wypełnili jedno lub oba polecenia:

- "Jedną z moich potrzeb, która może różnić się od potrzeb innych osób, jest..."
- "Okazywanie szacunku potrzebom każdej osoby pomoże naszej klasie poprzez..."

LEKCJA NR 17 | STACJA KOSMICZNA

Cele kształcenia: Doświadczenie współpracy; Budowanie ducha grupy i wzajemnego szacunku

Rozwijane kompetencje: P1, S1, S2, S3, L1, L2

Materiały: Lina – karta ucznia

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: Dostęp do stacji

Instrukcja:

- *Przywiąż linę do 2 odległych krzeseł, aby była rozciągnięta – wysokość zależy od wieku Twoich uczniów.
- * Wyjaśnij uczniom, że muszą przejść po linie, aby dostać się na stacji kosmicznej, ale nie mogą jej dotknąć. Mogą sobie nawzajem pomagać, pomagać innym podnosić nogi wyżej, dodawać sobie otuchy, ale nie mogą dotykać liny.

Po aktywności - Samoocena:

- *Oceń tę aktywność w skali do 10 (używając obu rąk)
- * "Jak myślisz, dlaczego wykonujemy tę aktywność?"

CZĘŚĆ GŁÓWNA

25'

Nazwa działania: Wybór sprzętu niezbędnego do przetrwania

- ★ Podziel grupę na małe grupy po 4-5 uczniów.
- ★ Każda grupa otrzymuje listę wyposażenia kosmicznego (np. skafander kosmiczny, zapas tlenu, narzędzia naprawcze, komputer pokładowy, suszoną żywność, radio komunikacyjne itp.).
- ★ Ich zadaniem jest: wspólne wybranie 3 najważniejszych elementów wyposażenia, aby zapewnić przetrwanie załogi, poprzez dyskusję i wzajemne wysłuchanie się.
- ★ Nauczyciel obserwuje wymianę poglądów i zachowania oparte na współpracy.
- ★ Każda grupa przedstawia klasie swoje wybory.

REFLEKSJA

15'

Dyskusja w grupie:

- Co ułatwiło dyskusję?
- Co było trudne?
- Jak radziłeś sobie z nieporozumieniami?
- Jakie narzędzia Pozytywnej Dyscypliny mogłyby pomóc w tej sytuacji?

DZIENNIK

* Jak myślisz, jaki jest najskuteczniejszy sposób wspólnego rozwiązywania problemów? Możesz wybierać odpowiedź z tablicy lub zaproponować inne pomysły.

* Narysuj kciuk w górę/kciuk w dół (lub strzałki), aby wskazać, co myślisz o aktywności w danym dniu.

LEKCJA NR 18 | WSPÓLNA PRACA – SIŁA WSPÓŁPRACY

Cele kształcenia: Warsztat "Wspólna praca – siła współpracy" rozwija kompetencje PSLL w zakresie współpracy, komunikacji, empatii i dobrego samopoczucia poprzez zachęcanie dzieci do współpracy w celu pokonywania wyzwań i refleksji nad znaczeniem wzajemnego wsparcia w życiu codziennym.

Rozwijane kompetencje: P2, P3, S1, S2, S3

Materiały:

- Duże arkusze papieru (po jednym na grupę)
- Przybory do kolorowania (kredki, flamastry, ołówki)
- Kartki papieru z prostymi parami pasującymi (np. łyżka/widelec, słońce/księżyc, skarpetki/buty, szczoteczka do zębów/pasta do zębów) patrz **Załącznik nr 18**

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa aktywności: Znajdź swojego partnera (gra w cichą komunikację)

Cel: Przetłamać lody i zachęcić do współpracy niewerbalnej.

Jak to działa:

- Przygotuj kartki lub karteczki papieru z prostymi dopasowanymi parami (np. łyżka/widelec, słońce/księżyc, skarpetki/buty, szczoteczka/pasta do zębów) **Załącznik nr 18**
- Daj każdemu uczniowi po jednej karteczce i wyjaśnij:
"Nie możesz mówić. Możesz używać tylko gestów i ruchu, aby znaleźć swoją drugą połówkę".
Uczniowie chodzą dookoła, próbując po cichu komunikować się i znaleźć swojego partnera.

Podsumowanie:

- Czy trudno było nie rozmawiać?
- Jak Ci się udało znaleźć swoją parę?
- Co pomogło Wam współpracować w milczeniu?

Koncentracja na współpracy: *Współpraca to nie tylko rozmowa – to także zauważanie, rozumienie i współpraca z szacunkiem.*

CZĘŚĆ GŁÓWNA 1

15'

Nazwa ćwiczenia: Wyzwanie Pomocnej Dłoni

Cel: Doświadczyć, jak współpraca pomaga rozwiązywać wyzwania.

1. Uczniowie siedzą w kręgu. Nauczyciel przedstawia scenę: "Wyobraź sobie, że jesteś na wielkiej uroczystości i masz przed sobą swoje ulubione jedzenie. Ale dzisiaj spróbujesz jeść w sposób, który pokaże, jak potężna może być praca zespołowa!" Nauczyciel demonstruje "wyzwanie":
 - Jedna ręka jest trzymana za plecami.
 - Druga ręka jest wyciągnięta do przodu i **trzymana prosto** (bez zginania łokcia).

2. Uczniowie starają się "nakarmić się", używając tylko sztywnej ręki.
 - Pozwól im spróbować przez kilka minut.
 - Jeśli uczeń dowie się, jak pracować z partnerem (karmiąc się nawzajem), zachęć go do podzielenia się.
 - Jeśli nikt nie znajdzie rozwiązania, nauczyciel delikatnie modeluje wspólne karmienie, pomagając uczniowi obok niego.

Nacisk:

- Współpraca oznacza **rozglądanie się dookoła, oferowanie pomocy i otwartość na przyjęcie pomocy**.
- Zachęcaj uczniów, aby używali uprzejmego języka, kiedy oferują lub przyjmują pomoc.

Dyskusja z liderem:

- Co się stało, gdy próbowałeś jeść sam?
- W jaki sposób wspólna praca zmieniła wynik?
- Jakie to uczucie pomóc komuś innemu?
- Jakie to uczucie otrzymać pomoc?
- Czego uczy nas to o pracy zespołowej?

Koncentracja na współpracy: *Czasami najlepszym rozwiązaniem nie jest robienie rzeczy w pojedynkę, ale praca ramię w ramię i wzajemne zaufanie.*

CZĘŚĆ GŁÓWNA 2

15'

Nazwa działania: Współpraca w życiu codziennym

Cel: Wizualizacja i wyrażenie współpracy w rzeczywistych sytuacjach.

1. Nauczyciel mówi: "Teraz podzielimy się na małe grupy i pokażemy, jak wygląda współpraca w naszym codziennym życiu".
2. Podziel uczniów na małe grupy (4–5 uczniów w każdej).
3. Przypisz każdej grupie jeden scenariusz, aby zilustrować:
 - Pomoc w domu (np. nakrywanie do stołu, składanie prania)
 - Zabawa z szacunkiem z przyjaciółmi (np. na zmianę, dzielenie się zabawkami)
 - Pomaganie kolegom i koleżankom ze szkoły (np. praca zespołowa w klasie, projekty grupowe)
 - Okazywanie współpracy z nauczycielami lub dorosłymi (np. słuchanie, wspólne podążanie za wskazówkami)
4. Każda grupa rysuje swój scenariusz na dużym arkuszu, skupiając się na tym, **jak ludzie pomagają sobie nawzajem**.

Zachęta:

- Użyj dialogów na rysunkach (np. "Pomogę ci!" lub "Zróbmy to razem!")
- Kładź nacisk **na integrację, dzielenie się obowiązkami i współpracę opartą na szacunku**

DZIAŁANIE KOŃCOWE**10'****Nazwa aktywności: Krąg Cichej Siły****Cel:** Praktykuj docenianie i pozytywne wzmocnienie.

1. Stań w kręgu.
2. Nauczyciel mówi:
 "Teraz po cichu okażemy wdzięczność za to, że każdy z nas wnosi coś wyjątkowego do naszej grupy".
 Jeden po drugim uczniowie mówią coś miłego o kimś z grupy, **nie wypowiadając imion**. Na przykład:
 - o "Podziwiam to, jak ktoś często dzieli się swoimi materiałami".
 - o "Cieszę się, gdy ktoś włącza innych do swoich gier".
3. Jeśli inni czują to samo, cicho pokazują kciuk w górę lub klaszczą raz.

REFLEKSJA**10'**

Czego się razem nauczyliśmy? (5 minut)

Zapytaj:

- Co dzisiaj zrobiliśmy?
- Jak się czułeś, gdy inni ci pomogli?
- Czego nauczyliście się o wspólnej pracy?
- Jak możemy wykorzystać tego rodzaju współpracę w szkole i w domu?

WNIOSEK (podsumowanie dla nauczyciela):

"Kiedy pracujemy razem, rzeczy, które w pojedynkę są trudne, mogą stać się łatwe. Współpraca to coś więcej niż pomoc – to słuchanie, ufanie i robienie tego, co do nas należy w grupie. Niezależnie od tego, czy chodzi o dzielenie się, rozwiązywanie problemów, czy zachęcanie innych, wszyscy mamy coś do zaoferowania. Kiedy współpracujemy, budujemy silniejsze przyjaźnie, rodziny i społeczności".

DZIENNIK**Tytuł: Moje pomocne dłonie**

Poproś uczniów, aby narysowali lub napisali krótką odpowiedź na jeden lub więcej z tych pytań:

- "Moment, w którym komuś pomogłem, był..."
- "Kiedyś ktoś mi pomógł i czułem się dobrze, ponieważ..."
- "Jednym ze sposobów, w jaki mogę jutro pokazać współpracę, jest..."
- "Współpraca sprawia, że nasza klasa staje się lepsza poprzez..."

LEKCJA NR 19 | BUDOWANIE WSPÓŁPRACY

Cele kształcenia:

Dowiedz się, czym jest współpraca i dlaczego jest ważna.

Zidentyfikuj pomocne i niepomocne zachowania grupowe.

Ćwicz komunikację z szacunkiem i aktywne słuchanie.

Pracuj zespołowo, aby rozwiązywać problemy i dzielić się zadaniami.

Rozwijane kompetencje: P1, S1, S2, S3, L1, L2

Wykaż się empatią, cierpliwością i umiejętnościami rozwiązywania konfliktów.

Materiały: klocki, opaski na oczy

ROZGRZEWKĄ**5'**

Nazwa działania: Zbudujmy to...

Instrukcje:

Dzieliś uczniów na zespoły i dajesz im równe ilości określonego materiału, np. klocki. Potem dajesz im coś, co mogą z nich zbudować, na przykład najwyższy zamek. To ćwiczenie rozwija umiejętności komunikacyjne i rozwiązywania problemów.

CZĘŚĆ GŁÓWNA**20'**

Nazwa działania: Pole minowe

Materiały: Krzesła, piłki lub coś do układania boiska, klocki, opaski na oczy

Instrukcje: Ustaw kilka przeszkód na polu i podziel uczestników na zespoły. Uczniowie muszą przejść przez "pole minowe" z zawiązanymi oczami, korzystając jedynie ze wskazówek kolegów z drużyny. Wcześniej, możesz również zaproponować uczniom, aby używali tylko określonych słów lub wyrażań. Ćwicz umiejętności komunikacyjne i pewność siebie.

REFLEKSJA**15'**

Materiały: Brak

Instrukcje: Uczniowie siedzą w kręgu.

Uczniowie zastanawiają się nad tym, czego nauczyli się z dzisiejszej lekcji.

Wyraź osobiste emocje i omów, jak się czuli podczas zajęć.

Np. Samoocena:

*Oceń tę aktywność w skali do 10 (2 rękami)

*"Jak myślisz, dlaczego robimy to działanie?"

DZIENNIK

Materiały: Dziennik lub notatnik

Instrukcje:

- Poproś uczniów, aby napisali kilka zdań na temat tego, czego się dzisiaj nauczyli.
- Odpowiedzi: Narysuj twarz z emocjami

LEKCJA NR 20 | OOPS!

Cele kształcenia: Pokazanie, że błędy są okazją do nauki

Przyznaj, że "popełniłem błąd" jest czymś zupełnie innym niż "jestem nikim"

Rozwijane kompetencje: P2, P3, S1, L1, I2, L3

Materiały: papier, ołówki

ROZGRZEWKĄ

5'

Nazwa ćwiczenia: Chińskie szepty

Cel: Pokaż, że błędy są naturalne, zwłaszcza podczas komunikowania się, i że to normalne, że nie jest się doskonałym.

Instrukcje: Uczniowie stoją w kolejce. Nauczyciel szepcze zabawne zdanie do pierwszego, który odwraca się do kolegi z klasy za nim i powtarza je, aż dojdą do ostatniego, który wypowiada je na głos.

Samoocena:

*Oceń tę aktywność w skali do 10 (2 rękami)

*"Jak myślisz, dlaczego robimy to działanie?"

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa działania: Historia słynnych błędów

Procedura:

Prezentacja dobrze znanych przykładów błędów, które doprowadziły do odkryć lub sukcesów (np. Thomas Edison i jego próby wynalezienia żarówki; lub błędy w matematyce prowadzące do nowych teorii).

Dyskusja w grupie: Czego możemy się nauczyć z tych przykładów?

Wniosek: Zbiorowa dyskusja na temat znaczenia postrzegania błędów jako szans na naukę i rozwój.

REFLEKSJA

DZIENNIK

15'

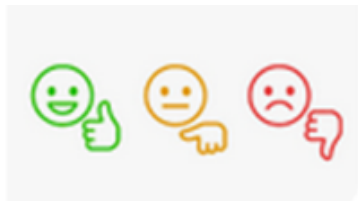
*Wpisz tytuł ćwiczenia

* Napisz: "Błędy są okazją do nauki i rozwoju."

* Napisz lub narysuj błąd, który już popełniłeś i czego się z niego nauczyłeś.

* Narysuj kciuk w górę/kciuk w bok/kciuk w dół (lub strzałki), aby wskazać, co myślisz o aktywności w danym dniu.

*Teraz mogę ...

LEKCJA NR 21 | MOŻLIWOŚCI UCZENIA SIĘ

Cele kształcenia: Zrozumienie, że błędy są okazją do nauki

Rozwijane kompetencje: S2, S3, L1, L3

Materiały: karty Supermocy do stworzenia (przykłady: "wytrwałość", "kreatywność", "ciekawość", "humor"), arkusze i markery **Załącznik nr 21**

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: Narysuj to, co mówię

Instrukcje:

- Jeden uczeń w parach opisuje prosty rysunek (np. kota, domu) bez pokazywania go.
- Drugi uczeń rysuje wyłącznie na podstawie ustnego opisu.
- Na koniec porównują rysunek z modelem.

Samoocena:

*Oceń tę aktywność w skali do 10 (2 rękami)

*"Jak myślisz, dlaczego robimy to działanie?"

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

W grupie każdy uczeń opowiada o błędzie, który ostatnio popełnił lub go wymyśla.

Błąd ten muszą im kojarzyć z jakąś supermocą (np.: "Zepsułem swój rysunek, ale dał mi on supermoc wytrwałości").

Każda grupa tworzy mini-komiks lub plakat ze swoją historią i supermocą.

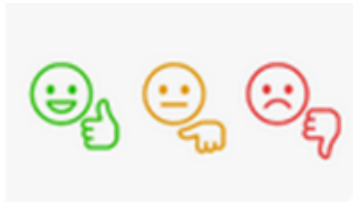
REFLEKSJA

15'

Prezentacja innym grupom mini-komiksu lub plakatu

DZIENNIK

- ★ Tworzymy dla siebie "pomyłkę w postaci legitymacji superbohatera" do zachowania (być może mini-certyfikat).
- ★ Narysuj kciuk w górę/kciuk w dół (lub strzałki), aby wskazać, co myślę o aktywności w ciągu dnia.

- ★ Teraz mogę ...

LEKCJA NR 22 | AKCEPTOWANIE BŁĘDÓW

Cele kształcenia: Przyjmowanie błędów jako możliwości uczenia się ma na celu kultywowanie nastawienia na rozwój, w którym niepowodzenia są postrzegane jako szansę na poprawę, a nie porażki. Takie podejście sprzyja odporności, zdolnościom adaptacyjnym i głębszemu zrozumieniu koncepcji, co prowadzi do bardziej efektywnego uczenia się i rozwiązywania problemów.

Rozwijane kompetencje: S2, S3, L1, L3

Materiały: Bingo Błędów (Mistake Bingo) **Załącznik nr 22**, długopisy, przybory plastyczne, tablice plakatowe

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa Aktywności: Bingo Błędów

Przygotowanie: Przed lekcją stwórz karty Bingo z siatką 5x5. Każdy kwadrat powinien zawierać inny rodzaj błędu lub doświadczenia związanego z nauką. **Patrz Załącznik nr 22**

Wprowadzenie: Wyjaśnij uczniom, że każdy popełnia błędy, a te błędy są cenną okazją do nauki. Celem tego ćwiczenia jest rozpoznanie typowych błędów, które wszyscy popełniamy i podzielenie się tym, czego się z nich nauczyliśmy.

Przebieg gry:

- Rozdaj karty Bingo i markery lub długopisy.
- Wywołaj różne rodzaje błędów lub doświadczeń związanych z uczeniem się na podstawie kart.
- Kiedy uczeń doświadczył błędu, który pasuje do tego, który został wywołany, powinien zaznaczyć ten kwadrat na swojej karcie.
- Zachęć uczniów, aby opowiedzieli krótką historię lub lekcję, której nauczyli się z tego błędu, kiedy będą go zaznaczać.

Wygrana w grze: Pierwszy uczeń, który ułoży pięć kwadratów w rzędzie (poziomo, pionowo lub po przekątnej) krzyczy "Bingo!" i może podzielić się szczegółami na temat jednego lub więcej błędów, które zaznaczył. Kontynuuj grę, aż wielu uczniów zdobędzie Bingo, co daje więcej możliwości dzielenia się i refleksji.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

15'

Nazwa działania: Muzeum Pomyłek¹⁴

Materiały: Przybory plastyczne, tablice plakatowe.

Każdy uczeń myśli o błędzie, który popełnił (szkolnym lub osobistym – nie ma presji, aby podzielić się czymś zbyt osobistym).

Na swoim arkuszu rysują mały obrazek przedstawiający błąd. Tytuł: "Mój błąd"

Pod spodem powinni napisać krótkie wyjaśnienie: Co się stało? / Czego się z tego nauczyłem?

¹⁴ [Muzeum Pomyłek | Projekty](#)
[Muzeum Porażki - Goethe-Institut, Los Angeles - USA](#)

REFLEKSJA

15'

Nazwa działania: "Wycieczka po muzeum"

Ułóż prace uczniów w całym pomieszczeniu (na biurkach lub ścianie). Uczniowie robią szybki "spacer po galerii", aby przyjrzeć się pracom innych (cicho i z szacunkiem).

Pytania do refleksji:

- Czego nauczyłeś się z każdego pokazu?
- W jaki sposób dzielenie się naszymi błędami może pomóc nam wzrastać jako grupa?

DZIENNIK (OPCJONALNIE)

5'

Nazwa działania: "Świętowanie błędów"

Materiały: Dziennik lub notatnik.

Instrukcje: Uczniowie piszą o niedawnym błędzie, z którego pokonania są dumni i o tym, jak dzięki niemu stali się lepszymi uczniami.

LEKCJA NR 23 | ZACHĘTA KONTRA POCHWAŁA

Cele kształcenia: Uczniowie zrozumieją, co oznacza zachęta i dlaczego jest ona ważna dla rozwoju osobistego i relacji z innymi.

- Dowiedzą się, jak udzielać i otrzymywać pozytywne opinie.
- Rozwijają umiejętności wspierania i motywowania siebie i swoich rówieśników.

Rozwijane kompetencje: P2, P3, S2, S3, L1, L2, L3

Materiały: papier, długopis

Informacje ogólne: Zarówno zachęta, jak i pochwała są pozytywną informacją zwrotną, ale zachęta skupia się na wysiłku i procesie, podczas gdy pochwała skupia się na wyniku lub cechach dziecka. Zachęta sprzyja nastawieniu na rozwój, podczas gdy pochwała może prowadzić do stałego sposobu myślenia.

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: Latać, latać

Instrukcje:

- Stańmy w kręgu i poruszajmy się w jednym kierunku, gdy usłyszysz słowo przedstawiające nas jako przychylne (dobre), stańmy na palcach z rękami do góry.
- Kiedy usłyszysz słowo, które przedstawia nas jako niegrzecznych - kucamy

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa aktywności: "Łańcuch zachęty"

Instrukcje:

- Uczniowie siedzą w kręgu.
- Nauczyciel zaczyna od komplementu lub zachęcającego zdania do jednego ucznia.
- Ten uczeń następnie przekazuje inny komplement lub zachętę następnej osobie.
- Kontynuuj, aż wszyscy zarówno dadzą, jak i otrzymają zachętę.

Przykłady zwrotów zachęcających:¹⁵

- Wiesz, jak to zrobić.
- Udało się.
- Uczysz się, jak wiązać te sznurowadła. W zeszłym tygodniu miałeś problem z ich związaniem, ale w tym tygodniu zrobiłeś to bez problemu.
- Powiedz mi, jak to zrobiłeś.
- Widzę, że ciężko pracujesz.
- Jest to dla ciebie trudne, ale trzymasz się tego.
- Przeszukałeś swój umysł i wymyśliłeś coś nowego.
- Zauważyłem, jak pomogłeś swojemu przyjacielowi.
- Próbuje dalej, z dnia na dzień jest coraz lepiej!

¹⁵ [Zachęta kontra pochwała dla nauczycieli | Pozytywna dyscyplina](#)

REFLEKSJA**15'****Porozmawiaj****z****klasą:**

"Jakie to uczucie zarówno dawać, jak i otrzymywać zachęty?"

- "Dlaczego ważne jest, aby zachęcać innych?"
- "W jaki sposób zachęta może nam pomóc rozwiązywać problemy lub czuć się szczęśliwszym?"

DZIENNIK

Jak się czułam, gdy udzieliłam zachęty?

• Szczęśliwy • Dumny • Miły • Inne: _____

LEKCJA NR 24 | DROGI DO SUKCESU – WZAJEMNE ZACHĘCANIE SIĘ

Cele kształcenia: Warsztat "Drogi do sukcesu - Zachęcanie się nawzajem" skupia się na wytrwałości, samoświadomości, rozwiązywaniu problemów, nastawieniu na rozwój i zachęcaniu.

Rozwijane kompetencje: P2, P3, S1, S2, S3, L1, L2

Materiałów:

- Arkusz ćwiczeń dla uczniów: *Historie wysiłku i rozwoju* **Załącznik nr 24**
- Makulatura lub stara gazeta, zwinięta i oklejona taśmą w "pałkę"
- Taśma klejąca

ROZGRZEWKI

5'

Nazwa aktywności: Skaduj moje imię / Cheer My Name!

Instrukcje:

1. Uczniowie siedzą w dużym kręgu.
2. Pojedynczo każdy uczeń intonuje swoje imię w trzech rytmicznych rytmach, klaszcząc przy tym, np. "Ta-sha-un!". (klaskanie-klaskanie-klaskanie).
3. Cała grupa natychmiast powtarza ten sam okrzyk radości i zachęcające zdanie:
 - o Echo: "Ta-sha-un!" (klaskanie-klaskanie-klaskanie) – "Masz to!" (klaskanie-klaskanie-klaskanie)
4. Kontynuuj, aż każdy uczeń zostanie uhonorowany.

Skupienie się na zachętach: Od samego początku imię każdego jest wiwatowane, a następnie wspierane przez grupę.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa działania: Dlaczego tak się stało? Jak możemy pomóc?

1. **Wyjaśnij:**
"Dzisiaj zajmujemy się sukcesem i niepowodzeniami. Przyjrzymy się, dlaczego sprawy potoczyły się tak, a nie inaczej i jak zachęta może zmienić wynik".
2. Podziel klasę na **czteroposobowe grupy**. Daj każdej grupie jedną historię z *"Stories of Effort & Growth"* (*Historie wysiłku i rozwoju*) **Załącznik nr 24**
3. Przeczytaj tę historię na głos. Grupy omawiają dwie podpowiedzi:
 - o a. "Dlaczego ten uczeń odniósł sukces lub miał trudności?"
 - o b. "Jakie słowa zachęty i czyny mogłyby im pomóc następnym razem?"
4. Rzecznik każdej grupy dzieli się swoimi odpowiedziami – najpierw powód, a potem zachęcający plan.

Dyskusja całej klasy

- Jakie nawyki pomagają nam osiągać cele, które są dla nas ważne?
- W jaki sposób przyjaciele, rodzina lub nauczyciele mogą nas zachęcać?
- Czy sukces zawsze oznacza ukończenie **na pierwszym miejscu**? Dlaczego tak lub dlaczego nie?
- Gdybyśmy naprawdę *dali z siebie wszystko*, czy to byłby sukces – nawet bez trofeum?

- Czy dorośli też mogą stawić czoła niepowodzeniom? (Nauczyciel pokrótce dzieli się osobistym przykładem).

REFLEKSJA

15'

Nazwa aktywności: Przekaznik Zachęty

1. Uczniowie stoją w kręgu. Umieść oklejoną taśmą papierową pałkę między kolanami pierwszego ucznia.
2. Bez użycia rąk uczniowie przekazują pałeczkę z kolana na kolano wokół koła.
3. Zasada: Przechodząc obok ciebie, powiedz jedną krótką zachętę do następnej osoby (Przykłady zwrotów zachęcających **Załącznik nr 24**).
4. Jeśli pałeczka spadnie, grupa wiwatuje: "Spróbujemy jeszcze raz!" i zaczyna od nowa – mierząc czas, aby pobić swój najlepszy rekord.

Pytania podsumowujące

- Co dzisiaj zrobiliśmy?
- Jak zachęta wpłynęła na naszą sztafetę?
- Czego nauczyliśmy się o wzajemnym wspieraniu?
- Gdzie w codziennym życiu możemy wykorzystać te zachęcające nawyki?

DZIENNIK

- "Jednym z kroków, które mogę wykonać w tym tygodniu, aby zwiększyć swój sukces, jest..."
- "Dzisiaj nauczyłem się, że zachęta ma znaczenie, ponieważ..."

LEKCJA NR 25 | INSPIRACJA

Cele kształcenia: Tablice inspiracji, czy to do celów osobistych, czy projektów projektowych, mogą być skutecznymi narzędziami edukacyjnymi. Pomagają sprecyzować cele, wspierają motywację i poprawiają wizualne uczenie się. Cele edukacyjne związane z tablicami inspiracji często koncentrują się na rozwijaniu umiejętności wyznaczania celów, komunikacji wizualnej i kreatywnego myślenia.

Rozwijane kompetencje: P3, S2, S3, L1, L3

Materiały: stare czasopisma, kartki papieru z bloku A3 dla każdego ucznia, nożyczki, klej, markery

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa ćwiczenia: Kogo podziwiam?

Instrukcja:

- Nauczyciel wyjaśnia, że w życiu każdego człowieka są ludzie, którzy mają na **nas jakiś szczególny wpływ**, ci, których podziwiamy i chcemy naśladować. Nauczyciel może podać przykład osoby, którą podziwia.
- Uczniowie siedzą w kręgu i każdy z nich po kolei wymienia jedną osobę, która ich zdaniem osiągnęła sukces. Może to być ktoś, kto w danej chwili przychodzi mu do głowy (naukowiec, aktor, sportowiec, kolega z pracy, postać literacka lub filmowa).

Dyskusja: Co sprawiło, że odnieśli sukces i są podziwiani?

Podpowiedź nauczyciela: Każdy, kto osiągnął sukces w życiu, osiągnął go dzięki własnej pracy, wielu wyrzeczeniom, walce, wysiłkowi i wytrwałości.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa ćwiczenia: Tablica nastrojów / Tablica inspiracji¹⁶

Materiały: stare czasopisma, kartki papieru z bloku A3 dla każdego ucznia, nożyczki, klej, markery

Instrukcja:

Uczniowie przeglądają czasopisma i wybierają z nich zdjęcia, nagłówki, obrazy, które chcieliby, aby były prawdziwe o nich za 10-15 lat. Może to być na przykład zdjęcie miasta lub kraju, w którym chcieliby mieszkać, zdjęcie sportowca, jeśli chcą odnosić sukcesy w sporcie itp. Przyklejają je na dużych kartkach papieru, ozdabiają, dodają swoje imię, mogą dodać informacje, których nie mogli znaleźć w czasopismach, ale chcieliby, aby wydarzyły się w przyszłości.

REFLEKSJA

15'

Nazwa ćwiczenia: Opowiedz mi o sobie

Materiały: Moodboardy przygotowane w poprzednim ćwiczeniu

Instrukcje:

- Uczniowie dzielą się swoimi refleksjami na temat tego, co stworzyli. Chętny uczeń zaczyna, po czym ruszamy

¹⁶ [Twórz inspirujące moodboardy online w serwisie Canva](#)

zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Każdy wybiera co najmniej jedną lub dwie rzeczy, którymi chce się podzielić z innymi, opowiada o swoich planach i marzeniach na przyszłość.

Konkluzja:

- Nauczyciel podsumowuje lekcję i przypomina, że każdy cel, który sobie stawiamy, powinien stać się naszym kierunkiem, do którego małymi krokami zmierzamy. Podkreśla znaczenie osobistej refleksji i zaangażowania na rzecz zrównoważonych praktyk.
- Uczniowie zabierają do domu przygotowane przez siebie tablice inspiracji (moodboardy).

DZIENNIK**5'****Nazwa działania:** Mogę**Materiały:** Brak**Instrukcje:**

Nauczyciel prosi uczniów, aby wybrali jeden cel, który chcą osiągnąć w najbliższej przyszłości i zapisali go w swoich prywatnych dzienniczkach.

LEKCJA NR 26 | SZANOWANIE RÓŻNIC

Cele kształcenia:

- Pomóż uczniom dostrzegać i szanować różnorodność.
- Promuj integrację poprzez pracę zespołową.
- Wspieraj empatię i akceptację w społeczności klasowej.

Rozwijane kompetencje: P3, S2, S3

Materiały:

- Mały papier lub karteczka samoprzylepna
- Arkusz bingo (możesz użyć tej strony do utworzenia)¹⁷

ROGRZEWKA

5'

Nazwa aktywności: Wszystko o mnie

Materiały: mały papier lub kartkę samoprzylepną, długopis

Instrukcje:

- Każdy uczeń otrzymuje małą kartkę papieru.
- Piszą lub rysują o sobie trzy rzeczy:
 1. Jedną rzecz, z której jestem dumny
 2. Jedną rzecz, która sprawia, że jestem wyjątkowa
 3. Jedną rzecz, którą lubię robić
- **Udostępnianie**
 - Uczniowie łączą się w pary i wymieniają się kartami.
 - Każda para pokrótce dzieli się tym, czego dowiedziała się o sobie nawzajem.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa zadania: "Znajdź kogoś, kto..."

Materiały do bingo ¹⁸: Arkusz bingo

Jak grać:

- Rozdaj arkusz roboczy lub wyświetl listę, taką jak: Znajdź osobę, która:
 - Mówi w innym języku
 - Ma inną ulubioną potrawę niż Ty
 - Nosi okulary
 - Ma zwierzątko
 - Obchodzi inne święto
 - Lubi inny sport

¹⁷ [Darmowe i konfigurowalne szablony bingo | Serwis Canva](#)

¹⁸ [Znajdź kogoś, kto... Bingo | WMUx | Uniwersytet Zachodniego Michigan](#)

- Uczniowie chodzą po sali i zadają pytania kolegom z klasy, aby znaleźć kogoś do każdego pola na swojej karcie.
- Po 10 minutach przegrupuj się i zastanów się.

REFLEKSJA**15'**

Przeczytaj na głos krótką książkę obrazkową lub opowiadanie, które przedstawia postacie, które różnią się pod pewnymi względami (np. są nowi w kraju, mają inny wygląd lub szczególny talent).

Dyskusja:

- "Na czym polega odmienność tej postaci?"
- "Jak traktowali ją inni?"
- "Co moglibyśmy zrobić lepiej w prawdziwym życiu?"

DZIENNIK**5'**

Każdy uczeń ozdabia jeden mały papierowy kwadrat rysunkami lub słowami, które reprezentują coś wyjątkowego o sobie.

LEKCJA NR 27 | SZANOWANIE RÓŻNIC

Cele kształcenia: Pomóż nam zrozumieć, że jesteśmy różni i że te różnice są atutami

Rozwijane kompetencje: P2, P3, S2, S3, L1, L2

Materiały: Arkusze tektury pocięte na kawałki puzzli (wystarczająco duże, aby można na nich pisać) Długopisy, ołówki, flamastry, naklejki

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa aktywności: Co jest we mnie wyjątkowego?

Instrukcje: Wszyscy uczniowie stoją w kręgu.

Każdy uczeń mówi na głos coś wyjątkowego o sobie (przykłady: "Mówię w dwóch językach", "Mam brata bliźniaka", "Uwielbiam rysować").

Inni uczniowie podnoszą ręce, jeśli mają tę cechę.

Wariacja: Podaj obiekt (np. miękką piłkę). Ktośkolwiek go ma, musi powiedzieć, co czyni go wyjątkowym, zanim przekaże go komuś innemu.

Najważniejsze przesłanie do przekazania:

• Każdy z nas ma w sobie coś wyjątkowego i to właśnie sprawia, że nasza grupa jest bogata i interesująca.

Autorefleksja:

Oceń tę aktywność w skali do 10 (swoimi 2 rękami)"Jak myślisz, dlaczego robimy tę aktywność?"

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa działania: Łamigłówka klasowa

Proces:

Każdy uczeń otrzymuje element układanki. Na swoim fragmencie piszą lub rysują:

Co je odróżnia (np. religia, pasja, kolor skóry, upodobania, trudności...)

Co lubią w innych, którzy się od nich różnią.

Wszystkie elementy są ułożone na planszy lub ścianie, tworząc dużą klasową układankę.

Dyskusja z przewodnikiem:

- Jak się czujesz z tą łamigłówką?
- Dlaczego ważne jest, aby szanować różnice?
- W jaki sposób różnice sprawiają, że grupa jest silniejsza?

REFLEKSJA

15'

- Razem napiszcie kartę szacunku dla różnic w kilku prostych zdaniach.
- Każdy uczeń podpisuje lub umieszcza symbol, aby pokazać swoje zaangażowanie.
- Pokaż kartę w klasie.

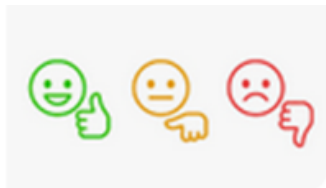
DZIENNIK

* Narysuj kciuk w górę/kciuk w dół/kciuk w dół (lub strzałki), aby wskazać, co myślisz o aktywności dnia.

<https://www.freepik.com/free-photos-vectors/blank-puzzle>

Scenariusze lekcji - PSLL Rozwój kompetencji

* Teraz mogę...

LEKCJA NR 28 | CIEKAWOŚĆ

Cele kształcenia: Rozwijanie krytycznego myślenia, umiejętności rozwiązywania problemów, kreatywność, szanowanie różnic

Rozwijane kompetencje: P2, p3, S2, S3, L1

Materiały: arkusze papieru formatu A3 lub większe dla każdej grupy (5-6 osób), kolorowe markery

ROZGRZEWKA / ICEBREAKER

5'

Nazwa działania: Wspomnienia kulinarne

Instrukcje:

- Uczniowie siedzą w kręgu. Nauczyciel prosi każdego ucznia, aby zamknął oczy i słuchał poleceń wydawanych przez nauczyciela. Nauczyciel mówi:
- Wyobraź sobie smak czegoś kwaśnego (co to jest?)
- Wyobraź sobie, że próbujesz czegoś pikantnego (co to jest?)
- Wyobraź sobie smak czegoś słonego (co to jest?)
- Wyobraź sobie, że próbujesz czegoś gorzkiego (co to jest?)
- Wyobraź sobie, że jesz coś słodkiego (co to jest?)
- Nauczyciel prosi uczniów, aby otworzyli oczy i zachęca ich do podzielenia się swoimi wspomnieniami, jakie produkty przyszły Ci do głowy podczas tego zadania.

Autorefleksja:

- Oceń tę aktywność w skali do 10 (2 rękami)
- Jak myślisz, dlaczego robimy to coś?

Nauczyciel włącza: to, o czym rozmawialiśmy, jest związane z tym, co nam się przydarzyło w życiu, czego próbowaliśmy, czego doświadczyliśmy. Im więcej mamy okazji do próbowania nowych rzeczy, im bardziej jesteśmy ciekawi świata, tym szersze będą nasze horyzonty i tym więcej się nauczymy.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa działania: Kwiat ciekawości

Materiały: kartki papieru dla każdej grupy (5-6 osób), kolorowe markery

Instrukcje:

- Podziel klasę na grupy (5-6 osób) – najlepszą opcją podziału jest odliczanie do 5 lub w inny sposób, aby uczniowie byli przydzielani do grup tak losowo i różnorodnie, jak to tylko możliwe.
- Każda grupa otrzymuje arkusze papieru (A3 lub większe) oraz markery. Na papierze uczniowie rysują duży kwiat z dużym środkiem, liczba płatków powinna odpowiadać liczbie osób w grupie (każda osoba może narysować dla siebie dwa płatki).
- W środku kwiatka uczniowie zapisują cechy, które ich łączą, np. wszyscy mają niebieskie oczy, wszyscy noszą spodnie, nikt nie ma zwierzątko itp. Na płatkach każdy pisze coś, co odróżnia go od grupy, z którą pracuje, np. Jestem jedynakiem, nie jem pomidorów itp. Aby zapisać niektóre z ich własnych cech lub cechę wspólną dla wszystkich, grupa musi ze sobą rozmawiać, zadawać pytania i okazywać zainteresowanie.
- Ostatnim etapem pracy jest wymyślenie nazwy dla swojej grupy.

REFLEKSJA

15'

Nazwa działania: Porozmawiajmy o nas**Materiały:** Plakaty z kwiatami przygotowane w poprzednim ćwiczeniu**Instrukcja:**

- Plakaty przyklejane są do tablicy/ściany. Uczniowie nie mówią, który plakat należy do kogo, ale raczej próbują odgadnąć, który plakat został stworzony w jakiej grupie na podstawie cech napisanych wewnątrz każdego kwiatu.
- Kolejnym zadaniem jest odczytanie cech na poszczególnych płatkach i odnalezienie osób, które je zapisały.

Wnioski:

- Nauczyciel: "Czy ktoś chciałby podsumować ćwiczenie, czego dowiedział się o sobie i innych".

Nauczyciel upewnia się, że jest to uwzględnione we wnioskach:

- Każde działanie, którego się podejmujemy, wymaga od nas otwartości na innych
- Nie możemy niczego osiągnąć w pojedynkę; Tylko współpraca, ciekawość i zaangażowanie mogą doprowadzić nas do celów, które sobie wyznaczyliśmy.
- Wszyscy różnimy się od siebie nawzajem i powinniśmy wykorzystać te różnice jako siłę do współpracy.

DZIENNIK

5'

Nazwa działania: Co mnie zaskoczyło...**Materiały:** Brak**Instrukcje:**

- Nauczyciel prosi uczniów, aby wybrali jedną cechę, o której wcześniej nie pomyśleli, że ich charakteryzuje a odkryli ją po zajęciach.

LEKCJA NR 29 | KONCENTRACJA NA ROZWIĄZANIACH

Cele kształcenia: Dzieci uczą się podchodzić do problemów, szukając rozwiązań, zamiast obwiniać.

Rozwijane kompetencje: P2, P3, S1, S2, S3, L1, L2

Materiały: wypchana papuga (lub inny lekki przedmiot); tablica suchościeralna z markerami

ROZGRZEWKA

5'

Nazwa działania: "Gadająca papuga"

Instrukcje: Przekazujemy sobie wypchaną papugę (lub inny lekki przedmiot), a kto ją ma, mówi, jak się dzisiaj czuje, co sprawiło mu radość.

Np. Cieszę się, że...

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa działania: "Co możemy zrobić?" **Materiały:** brak

Instrukcje:

1. Nauczyciel czyta na głos zadanie/problem.
2. Klasa podnosi ręce i oferuje różne pomysły na rozwiązania.
3. Nauczyciel zapisuje je na tablicy i zachęca do pełnych szacunku sugestii.

Przykładowy problem #1: *"Lina zapomniała przynieść pożyczone kredki, a teraz potrzebuje ich inna uczennica."*

Pytania:

- – Co Lina może teraz zrobić?
- "Jak to możliwe, że obaj uczniowie czują się dobrze?"

Przykładowy problem #2:

"Dwóch uczniów chce być jednocześnie liderem."

Pytania:

- "Czy możemy znaleźć sprawiedliwy sposób na podjęcie decyzji?"
- "Jak mogliby rozwiązać ten problem razem?"

REFLEKSJA

15'

Nauczyciel:

- "Jakie to uczucie pracować razem nad znalezieniem rozwiązania?"
- "Czy jest łatwiej, gdy szukamy rozwiązania, zamiast obwiniać kogoś?"
- "Co możemy zrobić, gdy napotkamy problem?"
- Napisz jedno zdanie, które pamiętasz z lekcji.

LEKCJA NR 30 | EFEKT POTWIERDZENIA I KRYTYCZNE MYŚLENIE

Cele kształcenia:

- Dowiedz się, czym jest efekt potwierdzenia.¹⁹
- Rozpoznaj, w jaki sposób efekt potwierdzenia może wpływać na nasze opinie na temat zmian klimatu.
- Naucz się sposobów krytycznego myślenia i unikania efektu potwierdzenia.

Rozwijane kompetencje: P1, S2, L1, L2, L3

Materiały: Klipy wideo/zdjęcia (opcjonalnie)

ROZGRZEWKA

10'

Nazwa działania: Fakt czy opinia? Instrukcje:

• Uczniowie ustawiają się przy jednej ze ścian sali, nauczyciel stoi naprzeciwko. Tłumaczymy uczniom, że za chwilę usłyszą kilka zdań i ich zadaniem będzie zdecydować, czy to, co usłyszą, jest **FAKTEM**, czy **OPINIĄ**. Jeśli wierzą, że zdanie wypowiedziane przez nauczyciela jest faktem, to stoją po prawej stronie nauczyciela, jeśli wierzą, że jest to opinia - po lewej stronie nauczyciela.

Po przeczytaniu każdego zdania i zajęciu przez uczniów miejsc, wszyscy wracają do ściany i kontynuujemy grę, aż skończą nam się zdania.

- 1) Wczoraj była ładna pogoda.
- 2) Wczoraj nie padało/padało.
- 3) Wysocy ludzie grają w siatkówkę lepiej niż inni.
- 4) Woda wrze w temperaturze 100 stopni Celsjusza.
- 5) Warzywa są niezbędne w diecie człowieka.
- 6) Matematyka jest nudna.
- 7) Nauczyciel ma zawsze rację.
- 8) Wszystkie dzieci lubią jeździć na wycieczki.

• Siadamy w kręgu i podsumowujemy, o co chodziło w grze. Nauczyciel ponownie czyta zdania i prosi o wyjaśnienie, kiedy zdanie jest faktem, a kiedy opinią (subiektywną/**obiektywną?**). Co wprowadziło uczniów w błąd? Czy w dzisiejszym świecie łatwo jest odróżnić fakty od opinii?

CZĘŚĆ GŁÓWNA

20'

Nazwa ćwiczenia: Zrozumienie krytycznego myślenia i błędu potwierdzenia Wprowadzenie

¹⁹ Adam Grant (2022) opisuje to w ten sposób: "Efekt potwierdzenia to przekręcanie faktów, aby pasowały do twoich przekonań

- Zaczynij od angażującego pytania: "Jak myślisz, co oznacza **krytyczne myślenie**? Posłuchaj odpowiedzi uczniów.
- Czy zastanawiałeś się kiedyś, czy to, co ktoś ci powiedział, jest prawdą? Jak zdecydować, czy to słyszysz, jest zgodne z rzeczywistością?
- Wyjaśnij, że **krytyczne myślenie** polega na **zadawaniu pytań, uważnym myśleniu i podejmowaniu dobrych decyzji** w oparciu o **dowody**, a nie tylko na natychmiastowym wierzeniu we wszystko.

Historia lub scenariusz: Podziel się prostą historią (lub stwórz scenariusz) o uczniu, który słyszy dwie różne opinie, np. zmiana klimatu:

- Ktoś mówi: "Zmiana klimatu to tylko mit".
 - Inny mówi: "Zmiany klimatyczne są spowodowane przez ludzi".
- Zapytaj uczniów, w którą opinię są bardziej skłonni uwierzyć i dlaczego.

Film/obrazy (opcjonalnie): Pokaż krótki film lub zaprezentuj obrazy kontrastujące różne perspektywy na zmiany klimatu, aby zilustrować efekt potwierdzenia.

REFLEKSJA

10'

Omów, w jaki sposób ludzie mogą ignorować fakty, które nie pasują do ich przekonań.

Wyjaśnij: **Efekt potwierdzenia** może prowadzić do odrzucenia faktów, które nie wspierają ich początkowych przekonań.

Podsumowanie i wskazówki dotyczące krytycznego myślenia

- Naucz uczniów, jak uniknąć efektu potwierdzenia:
 - **Myśl krytycznie:** Zadaj sobie pytanie: "Czy istnieją **dowody**, które mogą potwierdzić opinię"
 - **Możesz zadać pytania:** "Skąd pochodzą te **informacje**?"
 - **Bądź otwarty:** Słuchaj różnych opinii i szukaj faktów.
- Podkreśl, że zrozumienie różnych punktów widzenia pomaga nam poznać prawdę.

DZIENNIK

5'

Pytania do autorefleksji:

- Czy pamiętasz sytuację, w której zdałeś sobie sprawę, że wierzysz w coś, co nie było prawdą?
- Jak możesz zapewnić, że prawdopodobieństwo wystąpienia takiej sytuacji w przyszłości będzie mniejsze?

The following lessons include ANNEXES in editable form:

n°1, n°4, n°8, n°13, n°15, n°16, n°17, n°18, n°20, n°21, n°22, n°24, n°26

These lesson plans were created by the following schools

as part of the ERASMUS+ 2023-1-HU01-KA220-SCH-000156486 project:

Sofia, Bulgaria, 107 Primary school "Khan Krum" <https://www.107ou.com/>
Lesson n° 9, 17, 19, 23, 26, 29

Roye, France, OGE Jeanne D'arc Roye, <https://jeannedarcroye.com/>
Lesson n° 6, 17, 20, 21, 27

Szignum Iskola, Makó, Hungary, www.szignum.hu
Lesson n° 1, 2, 3, 4, 5

Kičevo, North Macedonia, OOU "Kuzman Josifoski-Pitu"
Lesson n° 8, 12, 16, 18, 24

Białystok, Poland, Szkoła Podstawowa nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej
Polski w Białymstoku <http://ww.sp50.bialystok.pl/>
Lesson n° 7, 11, 25, 28, 30

Porto, Portugal, Salesianos do Porto, <https://www.porto.salesianos.pt/>
Lesson n° 10, 13, 14, 15, 22

